49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1325 Կ. ՊՈԼԻՍ ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 18(3) ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1905 3 ՐԱՄԱԶԱՆ 1323 — 18 ԹԸՇՐԻՆԸ ԷՎ.Վ.ԷԼ 1321

Journal Arménien
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte,
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
88, Գոյլ Ալի Խանին, 88

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیه یومی وسیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس قیصر
اداره‌خانه‌سی بابعالی جاده‌سنده نومرو ۲۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ» ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ

10 ՓԱՐԱ

ԱՆՏԵՍՈՒԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿ ՄԸ

Ուշադրութիւն ըրա՞ծ էք երբեք՝ թէ քննադատութեան մը, և կամ նոյն իսկ աննշան ակնարկութեան մը պարագային ի՛նչ կ'ընեն մեր եկեղեցական, կրթ. և բարեսիրական գործերու վարիչ մարմինները. — չա՛տ պարզ բան մը. վարկենական, հեւ ի հեւ պատասխան մը թերթին հրատարակութեան կուտան «գայթակղեալ միտքերը հանդարտեցնելու համար», յաճախ իրենք ալ չգիտնալով թէ՝ կը հաստատե՞ն թէ կը հերքեն ա՛ և է գոյ կամ անգոյ իրողութիւն։

Զարմանալու բան չկայ սակայն, ամէն պարագայի մէջ մարդկային հոգեբանութեան տկար մէկ կողմն է աս, արժանապատուութեան վիրաւորումին անտեղի ենթադրականութիւնը, որուն գոհացումը պէտք է փութացուի անվըրէպ, առանց այդ մասին երկար բարակը փնտռելու։

Եւ չմխրճուելու համար անպէտ ու աւելորդ մանրամասնութիւններու մէջ, հարկ է աւելցնել անմիջապէս թէ՝ այս իրողութիւնը մէկէ աւելի ենթադրութիւններու, չա՛տ յայտնի ու որոշ նկատողութիւններու առջեւ կը դնէ մեզ։

Մեր բարեսիրական, եկեղեցական և կրթ. գործերու վարիչ մարմինները չա՛տ գերազգած են որով չուտ մը կ'առնուին, այլայլմէ կ'ըլլան երբ ո՛ և է հրապարակային պզտիկ ակնարկութիւն մը կ'ըլլայ իրենց մասին, և առիկայ եթէ ըլլայ նոյն իսկ արդարացի։

Ա՛րդ, ներելի է անշուշտ հարցնել մեր նոյն մարմիններուն թէ՝ երբ իրենք ա՛յնչափ փութկոտութիւն եւ զգայնոտ խծբծանքի մը առթած չընկրկելէն հեռու պահելու համար ինքզինքնին, միւս կողմանէ ա՛յնչափ ալ հոգածո՞ւ են քննադատութեան, դատափետումի առիթ չներկայելու համար։

Եւ կամ ուրիշ խօսքով, երբ իրենք այնչա՛փ կը հետաքրքրուին թերթերու մէջ իրենց անունին շուրջը դարձած խնդիրներով, միթէ նո՛յն չափով եւ աւելի՛ ալ հետաքրքրութիւն կը ցուցնե՞ն իրենց հոգատարութեան յանձնուած ո՛ եւ է հաստատութեան մը հասցէին եղած օգտակար առաջարկութիւններու և թելադրութիւններու մասին։

Այս հարցումին պատասխանը դժբախտաբար բացասական է ինքնին, գոնէ՛ սոսկալ մեծամասնութեան մը համար։

Երբ իրենք ա՛յնքան կը շահագրգռուին իրենց անունին հետ առնչութիւն ունեցող հրատարակութիւններով, ինչո՞ւ և ի՞նչ պատճառաւ չե՛ն հետաքրքրքրուիր նաև իրենց գործունէութեան ենթարկուած հաստատութիւններու մասին եղած օգտակար, չինիչ ու նպատակայարմար խորհրդածութիւններով։

Ասիկայ զանցառութիւն մըն է անշուշտ, դատապարտելի՞ անհոգութիւն մը աւելի՛ ճիշդը խօսելով, որով հաւաքուած են մեր բարեսիրական, եկեղեցական և կրթական գործերու մարմինները, չա՛տ քիչ, աննշան բացառութիւնով մը դրեթէ։

×

Տարի մը առաջ, լաւ կը յիշեմ թէ՝ յօդուածագրին մէկը թերթի մը մէջ հրապարակային թելադրութիւն մը ըրաւ ի նպաստ Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին, սա՛ մասնաւոր առաջարկութեամբ որ՝ Պատ. Հոգաբարձութիւնը պատկերազարդ քառ-բօսթալներ հրատարակէ, որոնց վրայ Նոր Տարւոյ, Ծննդեան, Զատկի և անոնանց տօնախմբութիւններու առթիւ եղած բարեմաղթական կամ շնորհաւորական մէյմէկ տողեր գրուած ըլլան։

Ասիկայ, ամէն ոք կրնայ վկայել անշուշտ թէ, արհամարհելի՛ք, ծովը նետուելի՛ք չահ մը չէ՛ր Հիւանդանոցին համար, որ ամենափոքր առիթէ մը իսկ նպաստ քիչ թէ շատ ակնկալութիւններ կը սպասէ։

Եւ մանաւանդ երբ նկատի առնուի թէ՝ քառասուն փարանոց օրացոյցներէն բաւական շահ մը կ'ընէ Հիւանդանոցին, նոյն առեն կրնա՞յ անտեսուիլ միթէ ի նպաստ հրապարակ հանուելի՛ք քառթ-բօսթալներէն առաջ գալիք շահը, քառթբօսթալներ, որոնց հանրային գործունէութեան մէջ ունեցած անժխտելի պէտքը զգալի է ամէն անհատի համար հաւասարապէս։

Անցեալ տարի մենք ականատես եղանք և առուգեցինք նոյն տեսակ քառթ-բօսթալներու ա՛յն մեծ սպառումը, որ բաւական ալ կոկիկ կլորիկ շահ մը տուաւ քառթ-բօսթալներու հրատարակիչի մը։

Անհերքելի է թէ քառթ-բօսթալներու պէտքը այսօր բացարձակապէս զգալի, նա՛յն իսկ առօրեական ալ պէտք մըն է դարձած ամէն անհատի համար, վաճառականէն սկսելով մինչեւ համեստ խանութպանը։

Եւ արդէն եղականօրէն դրական այս դարուն մէջ կարծեմ ո՛չ ոք պիտի ուզէր նահապետական հին ձեւերը յիշեցնող երկար ու յոգնեցուցիչ այցելութիւններու ձեռնարկել ամանորի և շնորհաւորութեանց համար արուարձանէ արուարձան, գիւղէ գիւղ դեգերիլ, ձանձրացուցիչ պարտաւորութիւն մը մի՛շտ միօրինակօրէն ձեռնարկելու համար։

Պատկերազարդ, երկու տողով սիրուն քառթ-բօսթալ մը այս ամէնքի՛ն ալ պիտի փրկէր մարդս, աւելի՛ ճաշակաւոր և օրինակելի դրութիւն մը ինքնին, որ իսկ և իսկ կը պատշաճի ներկայ գործի դարու սկզբունքին և ծրգտումներուն։

Այն օրէն ի վեր մենք սպասեցինք, և Հոգաբարձութիւնը չենք գիտեր ի՛նչ նկատումով ձայն չհանեց, չիրականացուց քիչ մը ամէն անհատի փափաքը եղող այս առաջարկութիւնը։

Հանրութիւնը երբ նպաստի աղբիւր մը կը ներկայացնէ Հիւանդանոցին, եւ Հոգաբարձութիւնը ո՛չ իսկ կը հաճի առնել կախիլ անոր, քիչ մը տարօրինակ չէ՞ք գտներ դուք այս պարագան։

Բայց անշուշտ հետաքրքրական պիտի ըլլար հասկնալ թէ՝ Հոգաբարձութիւնը ի՛նչ նկատողութիւններով եւ չահու ու զէնի օ՛բյէքի հաշիւներով չհաճեցաւ գոհացում տալու հանրային փափաքը եղող այս օգտակար առաջարկութեան։

Ամէն պարագայի մէջ շահագրգռական պիտի չըլլա՞ր հրապարակային բացատրութիւն մը ւսել իրմէ, գո՛նէ արդարացնելու համար ա՛յնքան օգտակար թելադրութեան մը հանդէպ պահուած ա՛յնքան տարօրինակ լռութիւնը։

ԼԵՒՈՆ ՍԻՒԱԳԵԱՆ

ՀՆԱՄԵԱՅ ԳՈՐԳԵՐԸ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ԱՐԺԷՔԸ

ՆՈՐ ԳՈՐԳԵՐԸ Ի՞ՆՉՊԷՍ ԿԸ ՀԻՆՑՆԵՆ

Երբեմնի հնամեայ (անթիքա) գորգերու բանուկ և չախալէտ առեւտուրը այժմ հրապարակի վրայ սաստիկ գործառնութիւն մը ունենալէն պահ մը դադրեցաւ, ինչ որ գորգի վաճառականութեան մակարդակը բարձրացնելով՝ այնքան ձեռնհաս կարողութիւն մը ընձեռած էր։

Այս գործով զբաղողներուն առ հասարակ մեծամասնութիւնը մեր հնամեայ քին կը վերաբերի, և մեծ մտատանջութիւն պիտի առթէր անոր կայուն և դանդաղ վիճակի դատապարտուիլը. բայց ի՞նչ դարման չէր իրենց և ի՞նչ կարելի էր ընել, երբ հրապարակի վըրայ գտնուած ... հնաշխատ գոյութիւն ունենալ կը դադրէին, քանի որ միայն հին գորգին էր որ յարգ և գնահատում կ'ընձեռնուէր, մինչ նորերը ապրանք մը որքան նրբին և գեղեցկահիւս եղած ըլլար, անոր արժէքին չհամապատասխանելով, անկումը անխուսափելի պիտի դառնար։

Գորգերը արհեստապէս հինցնելու նկատմամբ Հայ արհեստաւորի մը ըրած քիմիական գիւտը նեցուկ և աղդակ մը եղաւ վաճառականներու կորովի գործունէութեան։

Նոր գորգերը կը հինցուին հետեւեալ քիմիական բաղադրութեամբ. — քլօրիւր տը չօ, բօթաս, օքսօլադ տը բօթաս և օքսօլ։ Այսինքն նորերը այդ քիմիացած ջուրով լեցուն աւազանին մէջ կը թրջեն ու վերջը կը չորցնեն. աչնուհետեւ գորգը իր նախնի վիճակէն հինին կերպարանքը կ'զգենուր։ Երբեմն պէտք գիւտերը խարելու համար լաւ աղէն միջոց մը։ Ու ժամանակ մը այս խաղամէիրումը չարունակուեցաւ մեծակ չահեր գոյացնելով, որուն երէկն հնարիչը իր բաժինին բաւական մեծկակ հարստութիւն մը դիզեց։ Գիւտին հնարիչը նախապէս հինգ ոսկիի կը հինցնէր նոր գորգերը, յետոյ գաղտնիքը երեւան ելլելով, հինցնելու այս գործողութիւնն ալ ընդհանրացաւ և գիններն ալ նոյն համեմատութեամբ կտրուեցան ու կտրուեցան։

Հինցնելու այս քիմիական գործողութիւնը, թէպէտ արհեստական տեսակէտով անհրապոյր թարմ գոյները (չիյ) կ'անուչցնէ և թովանք մը կուտայ ընականին նմանութեամբ օժտելով, բայց այս միջոցին հետեւիլը աւելի տարիները խաբելու համար էր։

Ժամանակ մը եկաւ որ, այս կեղծարարութեան այժմէութիւնը ինկաւ և վաճառականները նոր հնարքի մըն ալ դիմեցին։

Հին գորգերու յար և նման չափով և հիւսւածքով, ու միեւնոյն գծագրութեամբ պատրաստեցին նոր գորգեր. յետոյ այս նոր գորգերը նոյն քիմիական դեղերով հինցուցին, ամխաներով գետինը աղտոտ տեղեր փռեցին և կոխկռտելով խիստ վարպետորդէ ծակուծուկեր բացին վրան։ Ամէնէն հաջին ալ հնակարկատ գորգագործներու յանձնելով անխնամօրէն կարկտել տուին որպէս զի հին ըլլալուն նշանը կորսնցնէ։

Ուստի այս յաջող գաղափարը իրագործելու համար մի քանի ճոխ դրամագլխով վաճառականներ համերաշխ և համախորհուրդ Չանաք-գալէի մէջ հիմնեցին ահագին գործատեղի մը, ուր շուրջ 150—200 աղքատ աղջիկներ կ'աշխատին, չնչին և անկարեւոր օրականով մը տաժանագին աշխատութիւն մը նուիրելով։ Այս կեղծ հիները՝ մեծ փութաջանութեամբ կը չարունակուին ծախուիլ օտարներուն, բայց մեր տեղացի վարպետները իրենց այդ հննուուկ վիճակին մէջ կը ճանչնան անոր հնամեայ չըլլալը, բայց ամէն պարագայի մէջ խաբուողներ ալ չատ կան։ ... թիւնները արկածային կեանք մը ունենան, քանի որ անոնց արտածումը արդէն սկսած է և մեծ սպառում կ'ունենայ, ամէնէն աւելի Ամերիկայի և Լոնտոնի մէջ, ինչպէս նաեւ ուրիշ քաղաքներ։

Հնամեայ գորգերը անոր համար թանկագին են որ, իրենց տեսակին և որակին մէջ հաշուագիտ են, երկրորդ դիմացկուն և տոկուն յատկութիւններով հանդերձ, արհեստին նրբահիւս և գոյներու ներդաչնակ պէսպիսութեամբը օժտուած են։

Սպահան պարսկական թանկագին գորգը հազարաւոր տարիներու ընդերկար կեանքը ունեցած է, առանց գոյնը այլափոխելու և ընդհակառակը աւելի հմայքոտ հանգամանք մը ստանալով։ Անոր հիւսւածքը, երեք չորս անգամ կրկնոլորուած թելերով չինուած է։ Ամբողջ աշխարհի վրայ երբ գորգ մը մէկ երկու հատ կ'ըլլայ իր հազուագիւտ որպէսութեանը համար 6—7000 ոսկիի արժէքով կը դըրնահատուի։ Ասկէց 5—6 տարիներ առաջ նոյն կարգի Սպահան գորգ մը ծախուեցաւ 8000 ոսկիի արժողութեամբ զոր գնած էր միլիոնատէր ամերիկացի մը։ Միեւնոյն ապրանքին զոյգը փնտռուեցաւ ուրիշ մեծահաւատէ մը որ հազիւ հազ գտաւ զայն բզկտուած վիճակի մէջ և գնեց 10,000 ոսկիի արժողութեամբ։ Այս ապրանքներէն դուրս կայ 200—300 տարիի կեանք ունեցող տեղական արևելեան գորգեր որոնք հնամեայներու կարգը կը դասուին հետեւեալ համանուն իրենց քաղաքներու անունովը, Իզմիր, Գուլայ, Կեօրտէզ, Լատիք, Մելազ, Պէրկամ, Դը-շէկիր և Մաճար են.։

Իզմիր. — Այս հին գորգը հրապարակի վրայ չատ յարգի է, պայմանաւ որ խիստ բարակ հիւսուածք մը ունենայ։ Միտայլաձեւ են առհասարակ, որոնց մէն մի կէսամասերը զորգին անկիւնները կը զարդարեն։ Այս ապրանքը անորոչ գին է մի սկսեալ մինչեւ հարիւր ոսկիի կը գնահատուի։

Գուլայ. — Ընտիր և թանկագին տեսակ է, միջնապորտը (մէհրապ) կապոյտ (լաճիվէրտ) գոյն նարնջագոյն, մոխրագոյն ճերմակ և իւրեան քիմիֆ կ'ըլլան. իսկ լայն ջուրքերը (bordure) գլխաւորապէս աչքի և քիթի նմանութիւն ունեցող տեսակ մը ձեւաւորութիւններ են, որոնց արժէքը իրրեւ թանկագին՝ 20էն 150 ոսկի կը գնահատուի։ Իսկ ստորին տեսակները մաքրուկեր և միջնապորտը դեղին և բաց կապտագոյն և այլագունակ կ'ըլլան և գործածուածքներն ալ կոպիտ։

Կեօրտէզ. — Ասոնց տեսակները գուլայի համանմանաւոր և անկէ ալ ընտիր են, ընտիր Կեօրտէզ մը գուլայէն հետ չպա[հէ]ր փոխանակել. Ասոնց միջնապորտը անուշ կապտագոյն կ'ըլլայ, որոնց ճերմակ ծաղիկները և գիծերը բամպակով հիւսուած կ'ըլլան, այն ընտիր բամպակով որ գործածութեան ... Ասոնց լայն ջուրքերը նուռի ձեւով և պզտիկ ծաղիկներու ընդմիջումովը եզերուած կ'ըլլան. կարմիր միջնապորտին գոյնին համեմատ չիմէր գոյն կ'ունենայ, այսինքն ծաղիկներուն պարապ մնացած տեղերուն լեցուելիք գոյները իր միջնապորտին գոյնին երթալիք ներդաչնակ ու հմայիչ նման համեմատութիւն մը առած են։ Ասոնց հրապարակի արժէքը 20—170 ոսկիի կը գնահատուի։ Իսկ ստորին տեսակները իրենց կոպիտ ու աններդաչնակ գոյներով կը տարբերին ու այնքան արժէք մըն ալ չունին։

Լատիք. — Այս ապրանքին միջնապորտը կէսէն աւելի բաց գոյն մը ունի, որ սիներ կը ձեւացնէ, իսկ միւս կէսը կապոյտ և անուշ արմատագոյն (փիզմարք) է. ասոնք հին տեսակ մը գըծագրութիւններով ընդմիջուած են և լայն ջուրերն ալ գոց և բաց գոյներու այլազան խառնումովը չինուած։ Ասոնց արժէքը 3—15 ոսկիի կը գնահատուի։

Պէրկամա. — Այս ապրանքը պզտիկ ծաղիկներու այլազան խորհրդաւորութեամբ մը չինուած է, գոյներէն ընդհանրապէս մութը յարգի է այս ապրանքին տեսակէտով։ Փոքրագորգերը (սէճճատէ) այնչափ յարգի չըլլալով արժէքնին չնչին է. բայց այս ապրանքին մեծ տեսակները որոնք սենեակի մը գետնի մերկութիւնը կրնան ծածկել պայմանաւ որ զոյգ եղած ըլլան, մինչեւ 50 ոսկիի արժէքով կը գնահատուին։ Պէրկամայի գորգերուն ընտիրները, ուրիշ օտար քաղաքներէ աւելի մեծ սպառում ունին Լոնտոնի մէջ։ Անգլիացիք չատ կը նախընտրեն զայն և իրենց ճաշակին ամենէն յարմարագոյնը դասած են։

Ասոնցմէ դուրս վերը յիշուած ապրանքները Մելազ, Դըշէկիր և Մաճար թէեւ ոչ այնքան արժէքաւոր, բայց իրրեւ հնամեայ ապրանք հաւաքածոյի մէջ կարեւոր տեղ մը կը բռնեն։

Միչտ այս տեսութիւնները համառօտ և հարեւանցի են, եթէ երբեք ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը ընել հարկ ըլլար մեր ազնիւ ու յարգելի ընթերցողներուն, ոչ միայն լրագրաց օգտաչատ սիւնակները հազա լայնածաւալ էջերն իսկ չպիտի բաւէին՝ հնամեայ գորգերուն մանրամասն տեղեկութիւնները հաղորդելու համար։

ԱՐԱՄ Ն. ԳԱԲՈՒՃԵԱՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ ԵՒ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Գերման Կայսրը Տրեզտէնի մէջ երկրորդ բաժակաճառ մը արտասանելով պատերազմական վտանգի մը ակնարկութիւն ըրաւ։ Նահանգին զօրքերուն երկրորդ գունդին զօրանոցին մէջ նախաճաշի առեն կայսրը յայտ կարեւոր

«Այնպիսի ժամանակի մը մէջ կ'ապրինք որ իւրաքանչիւր քաջամարտիկ երիտասարդ գերմանացի պատրաստ պէտք է ըլլայ հայրենիքին համար կռուելու։ Համոզուած եմ թէ իմ նորանշեքներէս իւրաքանչիւրը գիտէ իր պարտականութիւնը։»

Գերմանական թերթերը Տրեզտէնի մէջ Վիլհէլմ կայսեր արտասանած բաժակաճառերուն վրայ խօսելով, կը յայտարարեն թէ անոնք Անգլիոյ դէմ ուղղուած են, որ սկսած է Գերմանիոյ դէմ արգելքներ յարուցանել աշխարհի մէջ։ Կայսրը առաջին բաժակաճառին մէջ «Գերմանիա իր գծած ուղղութենէն պիտի չչեղի» ըսելով, ակնարկած եղաւ գերման նաւատորմին յաւելման ծրագրին, որ Անգլիոյ մէջ Գերմանիոյ դէմ անվստահութիւն առաջ բերած է, կ'ըսէ Պէրլինէր Մօրկընբօսթ, և կայսրը հասկցնել ուզեց թէ, կ'ըսէ, Անգլիա ա՛լ աւելի պիտի բորբոքի երբ Րայխսթակին ներկայացուի նոր նաւային չինութեանց ծրագիրը։ Գերման թերթը կը յաւէ. — «Կայսեր բերնէն մեր լսած այս խօսքերը կը ցուցնեն թէ ո՛րքան սրուած են անգլօ-գերման յարաբերութիւնները և թէ յուետեսութիւնը կ'արդարանայ։»

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ 95

ԶԱՒԱՐՃԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ

ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՓԱՐԱՅՈՎ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԻԵ.

ՉԻՆՈՒ ՖՐԱՆՄԱՍՈՆՆԵՐԸ

Անգլիացի Սըր Մօրլըթօն ու աղջիկը Միս Օսէթ Թա-Բէ-Ու քաղաքէն իրենց վարձած առագաստաւոր կառքով ճամբայ ելան նպաստաւոր օդով մը որ կառքը առաջ մղելով նոյն օրուան իրիկունը հասցուց զանոնք Թիէն Ձինկ քաղաքը։ Սըր Կաւվիս այս Թիէն Ձինկ քաղաքը կը բնակէր, ուստի երբ անգլիացին ու աղջիկը հոն ժամանեցին, ուզեց զանոնք իրիկուան ճաշի հրաւիրել և սակայն երբ անոնք առարկեցին թէ անպատճառ կ'ուզեն ժամ առաջ Բէքին հասնիլ, համակերպեցաւ։ Սըր Կաւվիս ալ Բէքին պիտի երթար օդապարիկի հանդէսը դիտելու համար, ուստի առաջարկեց որ Սըր Մօրլըթօն ու աղջիկն ալ իր կառքին մէջ նստին ու միասին ճամբայ ելլեն դէպի Բէքին։ Ասանկ առաջարկ մը նախախնամութեան մէկ չնորհն էր երկու անգլիացիներուն համար որոնք Թօրէացիին առագաստաւոր կառքին մէջ ջարդ ու կտոր եղած էին չարունակ երերալով ու նոյն իսկ մէկ քանի անգամ ալ վար իյնալով։ Այս պատճառաւ Սըր Մօրլըթօն անմիջապէս ընդունեց Սըր Կաւվիսի հրաւէրը ու Թօրէացի կառապանին վարձքը վճարելէ ետք երեքը մէկէն Սըր Կաւվիսի փառաւոր կառքը նստած ուղղուեցան դէպի Բէքին։

Իսկ Թօրէացի կառապանը իր առագաստաւոր կառքովը վերադարձաւ Թա Բէ Ու։ Ճամբան հազիւ թիէնչինկ քաղաքէն մէկ երկու փարսախ հեռացած, յոգնած պարտասած ուղեւորի մը հանդիպեցաւ որ հետիոտն կը քալէր աջ ու ձախ տատանելով ու յոգնութենէն անընդհատ փչալով։ Այս ուղեւորը հանրածանօթ Պօվօրին էր։ Ծերուկը թէեւ իր ամբողջ ճարպիկութեամբը՝ աշխատած էր Թաքէու քաղաքին մէջ կառք մը գտնելու և այս առթիւ ամէն զոհողութիւններու ալ յանձնառու եղած, սակայն չէր կրցած յաջողիլ այդ նպատակին մէջ և Լավառէտի ու երկու անգլիացիներուն հետքը չկորսնցնելու համար ստիպուած էր քալելով երթալ Թաքէուէ մինչեւ Բէքին, որ 135 քիլօմէթրօ ճամբայ էր, ճամբայ քալելը սակայն վաչխառութեան չէր նմաներ։ Ինքը տարիքը առած մարդ՝ 30 քիլոմէթրի չափ տեղ քալելէ ետք, ուժասպառ մնաց և ստիպուեցաւ ճամբուն վրայ գտնուած գիւղերէն մին ապաստանիլ։ Հոն էր որ հանդիպեցաւ Թօրէացի կառապանին։ Այս միջոցին Պօվօրի ոտքերն ու մէջքերը սաստկապէս կը ցաւէին և ալ յուսահատած՝ չէր կրնար ճամբայ ելլալ։ Ուստի Թօրէացի կառապանը տեսնալուն պէս վերջին ծայր ուրախացաւ. կառքին դատարկ ըլլալը կ'ապացուցանէր թէ անգլիացիները հասած էին մինչեւ Բէքին և կամ ճամբան տեղ մը մնացած. հետեւաբար ծերուկը առիթէն օգտուելու դիտումով սկսաւ նշանացի կերպով սակարկութիւն ընել։ Երկար ու տաղտկալի դատարկաբանութիւններէ ետք, Պօվօրի վերջապէս յաջողեցաւ համոզել Թօրէացին, օրական երկու անգլիական ոսկի վարձք խոստանալով անոր։ Վարձք մը որուն նըմանը մինչեւ այն ատեն տեսնուած չէր Չինաստանի մէջ։ Վաչխառուն սակայն, եթէ ասոր հարիւրապատիկն ալ պահանջուէր, պիտի վճարէր սիրայօժար, քանի որ մինչեւ հոս իր հետապնդումները յաջողութեամբ կատարելէ ետք, բուն իսկ վճռական մէկ վայրկենին չէր կրնար ձգել Լավառէտը ու անգլիացին, երբ մանաւանդ երիտասարդը ամենամեծ ճգնաժամի մը մէջ կը գտնուէր։ Ուստի անմիջապէս ցատկեց կառքին վրայ և ճամբայ ելաւ։ Անկարելի է նկարագրել տառապացին տեսարանը, որ կը պարզուէր ճամբուն վրայ։ Ամէն անգամ որ կառքը սարսուռ ընթանար, ծերուկը ճախուէր չարժումով մը վար կը գըլտորէր տախտակէն և Թօրէացին հարիւր հայհոյութիւններով, կը ստիպուէր կանգ առնել ու իր պատուական յաճախորդը դարձեալ զետեղել կառքին վրայ։ Յուսահատութիւնը, պահ մը ան ատիճան պատեց վաչխառուն, որ որոշեց ետ կենալ ուղեւորութենէն, քանի որ անիկայ իր չարաչար ջախջախուելուն պատճառ պիտի ըլլար։ Եւ սակայն յամառ մարդ՝ ասանկ յուսահատելով մէկտեղ չարունակեց և հասաւ Բէքին՝ բոլորովին վրանգլուխը պատռտած, միսերը ճմլուած, խեղճ ու ողորմելի վիճակի մը մէջ։

Սըր Մօրլըթօն ու աղջիկը, Պօվօրիէն օր մը առաջ ժամանած էին Բէքին ու Սըր Կաւվիսի տունը իջեւանած։ Վշտահար աղջիկը Բէքին հասնելէ անմիջապէս ետք Լավառէտի մասին տեղեկութիւն հայթայթելու դիտումով, անհրաժեշտ եղած տեղերը գրած և հասկցած էր թէ հետեւեալ առտուան ժամը տասնին երիտասարդը պիտի գլխատուէր։ Ալ հիմա աղէտին մեծութեանը առջեւ աղջիկը մոռցած էր ամէն զգացում, ո՛չ կուլար, ո՛չ իր սէրը կը յիշէր և ոչ ալ ո՛ և է բան կ'երեւէր իր աչքին։ Ամբողջ ուշադրութիւնը երիտասարդը փրկելու կէտին նուիրած էր, որուն վրայ կը մտածէր անընդհատ, ոչ իսկ հօրը հետ երկու խօսք փոխանակելով այս մասին։

Հիւսիսային Եւրոպայի կիները, հարաւայիններէն աւելի հաստատակամ են և իրենց առաջադրած մէկ գաղափարը յաջողցնելու համար, ո՛ և է զոհողութեան առջեւ չեն ընկրկիր։ Միս Օսէթ իր ցեղին յատուկ այս բնական հաստատամտութենէն զատ, բուն սէր մըն ալ կը տածէր Լավառէտի հանդէպ, ինչ որ ալ աւելի կրկնապատկած էր անոր անձնուիրութիւնը։

(Շարունակելի)

ՌՈՒՍԻՈՅ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՌՈՒՍԻՈՅ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՀԵՏԶՀԵՏԷ ԲԱՐԵԿԱՄԱԿԱՆ Կ'ԸԼԼԱՆ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԵՏ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բարիզի մէջ ընդհանուր հետաքրքրութիւն առաջ բերաւ Թանի այն յայտարարութիւնը թէ Բեթերսպուրկի անգլիական դեսպան Սըր Չարլս Հարտինկի Չարին մօտ ունկնդրութիւնը առնչութիւն ունի անգլեւռուսական համաձայնութիւն մը կնքելու ծրագրին հետ։ Պաշտօնական և ուրիշ շրջանակներու մէջ երկար ատենէ ի վեր փափաք մը կայ որ այսպիսի համաձայնութիւն մը կնքուի։ Այս տեսակ կարգադրութիւն մը կար արդէն Մ. Տէլքասէի ծրագրին մէջ, որ մտադիր էր իր բոլոր կարողութեամբ աշխատիլ այս համաձայնութեան ույժ տալու համար, բայց իր քաշուելէն վերջ յաջողութեան յոյսը բարձի թողի եղած չէ բնաւ։ Ամէն ոք կը կռահէր որ Գերմանիա կ'աշխատի սերտ բարեկամութեան մը համար Ռուսիոյ հետ, և Ֆրանսացի քաղաքագէտները այս մասին անցած դարձածին բոլորովին իրազեկ ըլլալով ամէն ժամանակէ աւելի հետաքրքրութեամբ կը հետեւէին քաղաքականութեան դարձուածքներուն։ Ինչպէս անգլեւճաբոնական զինակցութեան վերանորոգումին ժամանակը ըսի կ'ըսէ Տէյլի Թելեկրաֆի Բարիզեան թղթակիցը, Ֆրանսական կառավարութիւնը և ժողովուրդը բնաւ առարկութիւն չըրաւ անոր դէմ։ Այս զինակցութիւնը արգելք մը չէր նկատուեր Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ բարւոք համաձայնութեան մը։ Միակ վտանգը ա'յն էր թէ Գերմանիա կրնար յաջողիլ համոզելու Ռուսիան թէ հարկ է անգլեւճաբոնական զինակցութիւնը հակակշռող միութիւն մը կազմակերպել։

Ֆրանսա բնաւ հակամիտութիւն և ճաշակ չունէր Պիւլովի Պաշտօնարանին մէջ ծնած այդպիսի միութեան մը գաղափարին համար եւ ժամանակ մը մտահոգութիւն կը տիրէր այսպէս Գերմանիոյ հաւանական յաջողութեան վրայ։ Այս մտահոգութիւնը հիմա վերջ գտած է, Բըթի Բարիզիէնի Բեթերսպուրկի իրազեկ թղթակցին հաղորդած վերջին լուրերուն համաձայն։ Կը ծանուցանէ թէ Սըր Չարլզ Հարդինճ իրօք Լոնտոն կ'երթայ բանակցութեանց սկսելու համար կարգադրութիւնները ընելու նպատակաւ։ Ժամանակէ մը ի վեր միջազգային աշխարհին մէջ սա' խնդիրը կայ թէ Ռուսիա Գերմանիո՞յ պիտի յարի թէ Անգլիոյ։ Գերմանիոյ ռուս կուսակիցները վերջին ծայր գործի վրայ էին, և Գերմանիա հրապուրիչ առաջարկութիւններ կ'ընէր, որոնցմէ մին էր գերմանական նաւատորմին զօրութեամբ Պալթիկը գոցել Ռուսիոյ վրայ անգլիական յարձակման մը դէմ։

Թղթակիցը կ'ըսէ թէ այս ու այսպիսի խնդիրներու վրայ խօսք բացուեցաւ Պորկոյի տեսակցութեան ատեն Վիլհէլմ Բ.ի և Նիքոլա Բ.ի միջեւ, և ա'լ աւելի ընդարձակօրէն կոմս Վիթթէի Գերմանիոյ մէջէն անցած պահուն։ Կ'ըսուի թէ կոմս Վիթթէ նպաստաւոր գտնուեր է այսպիսի ծրագրի մը։ Բայց Վիթթէ առաջին Թափին մէջ մաքէն չէ անցուցեր Ֆրանսայի հակառակութիւնը գերմանական այդպիսի զինակցութեան մը։ Բեթերսպուրկի մէջ գերման և Ֆրանսացի դեսպաններուն միջեւ ազդեցութեան պայքար մը սկսաւ, և Հոկտ. 14ին այդ պայքարը վերջ գտաւ ֆրանսական դեսպան Մ. Բօմպարի յաղթութեամբ եւ գերման դեսպան կոմս Ալվէնսլէպէնի հրաժարմամբ։ Եւ այն ատեն ապահովուեցաւ անգլեւռուսական համաձայնութեան մը ծրագրին յաջողութիւնը։

Թղթակիցը որ ա'յօքան հաստատապէս կը խօսի իր տեղեկութիւնները քաղած ըլլալով յոյժ վաւերական աղբիւրէ մը, կը բացատրէ թէ այս համաձայնութիւնը արկածախնդրական կամ երկրածաւալական քաղաքականութեան մը վրայ հիմնուած չէ, ինչպէս խաղաղասիրական պիտի ըլլայ, նպատակ ունենալով միայն ներկայ կացութիւնը պահպանելու Ծ. և Կեդր. Ասիոյ մէջ, առեւտրական յարաբերութիւնները զարգացնելու աշխարհի այդ մասերուն մէջ, և եւրոպական քաղաքականութեան մէջ Ռուսիոյ տալու իր դերը և ազդեցութիւնը։ Ռուսիա ամուր պիտի փարի Ֆրանսայի հետ իր զինակցութեան, և խաղաղութիւնը և անդորրութիւնը այսպէս ապահովելով իր բոլոր ուշադրութիւնը պիտի տայ իր երկրին տնտեսական և առեւտրական շահերուն զարգացման։ Զարմանալի չէ որ այսպիսի համաձայնութեան մը ծրագիրը Բարիզի մէջ սիրով պիտի ընդունուի։

* *

Սթանտարտի Բարիզի թղթակիցն ալ հետեւեալը կը հեռագրէ.—

Ֆրանսական Մամուլը մեծ կարեւորութիւն կուտայ Բեթերսպուրկի անգլիական դեսպան Սըր Չարլզ Հարտինճի Չարէն տրուած ունկնդրութեան։ Ընդհ. համոզումը այն է թէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ համաձայնութիւնը խանգարելու համար Գերմանիոյ ջանքերը ի դերեւ ելան և թէ բանակցութիւնները սկսած են Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ, և յաջողութեան ճամբուն մէջ են։ Այս համոզումը չեմ կրնար հաստատել պաշտօնական աղբիւրներէ առնուած տեղեկութեամբ մը, միայն թէ ապահով կրնանք ըլլալ թէ Ռուսիոյ զինակից Ֆրանսա ո'րքան կ'աշխատի անգլեւռուսական համաձայնութեան մը։

Այսօր խօսակցութիւն մը ունեցայ Ֆրանսացի դիւանագէտի մը հետ, որուն կարծիքները յարգանքի արժանի են։ Կը յայտարարէ թէ բրիտանական և ռուս կառավարութիւնները այս պահուս բանակցութիւններու մէջ են։ Ֆրանսական կառավարութիւնը ուղղակի մաս չունի բանակցութեանց մէջ, բայց կ'ընէ և պիտի ընէ ձեռքէն եկածները Ռուսիան և Անգլիան իրարու մօտեցնելու համար, ոչ թէ Գերմանիան մեկուսացնելու նպատակով — քաղաքականութիւն մը որ անխոհեմաբար Մ. Տէլքասէի վերագրուեցաւ, — այլ ռուսեւգերման միաբանութիւն մը չյաջողցնելու նպատակաւ։ «Ի՞նչ դեր պիտի կրնար կատարել այլ եւս Ֆրանսա, եթէ գերմանեւռուս զինակցութիւն մը կնքուէր», ըսաւ Ֆրանսացի դիւանագէտը։ «Կրտսեր չահակից մը պիտի ըլլայ այդ Ֆիրմային մէջ, և իր դրամագլուխը առանց միայն միաձուլութեամբ իր միւս չահակիցներուն տրամադրութեան տակ պիտի դնէ։»

Իմ խօսակիցս սակայն վրայ բերաւ թէ այսպիսի դեր մը երբեք չի կրնար ստանձնել Ֆրանսա։ Չի կարծեր որ Գերմանիա բաւական հրապոյր տայ Ռուսիոյ և այս վերջինը հրաժարի Ֆրանսայի հետ իր զինակցութենէն։ Ծ. Արեւելքի մէջ չի կրնար անոր փոխարինութիւն տալ, որովհետեւ երկուքին ույժը երբեք չի կրնար խանգարել ա'յն հաւասարակշռութիւնը, զոր անգլեւճաբոնական դաշնադրութիւնը հաստատեց հոն։ Եւրոպայի մէջ ալ խիստ դժուար է համաձայնեցնել Ռուսիոյ և Գերմանիոյ փառասիրութիւնները։

Ենթադրութիւնները այժմ մէկ կողմ թողլով, դիւանագէտը ըսաւ թէ Ռուսիոյ քաղաքականութեան անմիջական ապագան կախում ունի Ռուսիոյ մէջ կոմս Վիթթէի տրուելիք դիրքէն և իրաւասութենէն։ Սուտ չէ այն լուրը թէ կոմս Վիթթէ հակումներ ունի դէպի Գերմանիա, բայց սրամիտ պետական մարդ մըն է, և իր փառասիրութիւնները չի կրնար զոհել իր անձնական համակրութիւններուն, որոնք կրնան խանգարել իր ասպարէզը։ Թո'ղ որ Ռուսիոյ արտաքին քաղաքականութեան ուղղութիւնը կոմս Վիթթէի պիտի չմնայ, և հետեւաբար կորսնցնողը Ֆրանսան պիտի չըլլայ։ Արդէն Վիթթէ որ առհասարակ սիրելի չէ Ռուսիոյ մէջ, եւ կասկածելի է Չարին բացարձակ վստահութիւնը անոր վրայ. և եթէ հաւանական է որ Ռուսիոյ ներկայ փոխառութեան քաղաքականութիւնը յաջողցնելու համար անիկա պաշտօնի կոչուի, բայց երբ կարգը գայ արտաքին աշխարհավարութիւնը ուղղութեան դնելու, այն ատեն հաւանական է որ քաշուի։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒԱՆՔ ՄԸ ԴԷՊ Ի ՄԵԾՆ ԲՐԻՏԱՆԻԱ

Բրուսիացի սպայ մը Լա Բաթրի ֆրանսական թերթին թղթակցին յայտարարեց թէ չատ դիւրին բան է գերմանական արշաւանք մը Մեծն Բրիտանիոյ վրայ։ Քիլի, Լուպէքի, Համպուրկի և Տանձիկի պահակազօրքերը առնելով, և Քեօլնէն ու Քօպլէնցէն ալ զօրքեր աւելցնելով անոնց վրայ, նաեւ Պերլինէն մէկ զօրաբաժին, ընդ ամէնը 80,000 հոգինոց բանակ մը կարելի է ութը ժամէն հաւաքել Էլպայի գետաբերանին դուրսը, և մէկ գիշերուան մէջ 15 խոշոր փոխադրանաւերով ճամբայ հանել առանց ո և է չնկոցի։ Հինգ օրուան ուտեստը կը բաւէ, քանի մըն ալ թեթեւ հրետանիի մարտկոցներ, որոնց համար ձիեր պիտի կրնան գտնուիլ ցամաք ելած տեղերնին, և նաեւ առատ ռազմամթերք։ Այսպիսի ձեռնարկութեան մը ազատ ասպարէզ կրնայ ըլլալ Սկովտիա, որ գրեթէ զօրք չունի և ամրացած չէ։ Գերման բանակը անգամ մը որ ցամաք ելնէ կրնայ ապրիլ անգլիական հողին վրայ, դրամ գտնելով Էտիմպուրկէն և ուրիշ խոշոր քաղաքներէ, և անգլիական նաւատորմիղը պիտի պարտաւորուի ծովեզերքներուն երկայնքը պահպանել գերմանական ուրիշ յարձակումներէ կամ այցելութիւններէ վախնալով։

«Եթէ Վիլհէլմ կայսր հրամայէ, զօրահանութեան հրամանին և Սկովտիոյ մէկ կէտին վրայ գերման զօրքերուն ցամաք ելլողներուն միջեւ 34 ժամ անգամ չանցնիր», կ'աղաղակէ ի վերջոյ գերման սպան, որ կը ստորագրէ «Մ. ֆօն Հ., Բարիզ բնակող»։

Անգլիական թերթերը իբրեւ զուարճալիք կը պատմեն գերման սպային այս պատմութիւնը, և կ'աւելցնեն թէ այդ քաջասիրտ սպան չի խորհիր կամ մեզի չըսեր թէ այդ 80,000ը ինչպէս ետ պիտի դառնան, կամ թէ Անգլիացիք այնքան ո՞յժ ալ չունին միթէ 80,000 Գերմանացի փճացնելու իրենց հողին վրայ։ Տէյլի Թէյեկրաֆ կ'ըսէ հեգնելով. — «Ա'լ մեր ընթերցողներուն կը թողունք հետեւցնել թէ գերմանական այդ 20րդ դարու փոխադրանաւերուն Արմատայի բաղդը ի՛նչ պիտի ըլլայ բաց ծովուն վրայ անգլիական թնդանօթներուն տակ»։

* * Նացիօնալ Ցայթունկ առաւել կամ նուազ պաշտօնական գոյն ունեցող հրատարակութեամբ մը կը յայտարարէ թէ սխալ է այն լուրը որ Գերմանիա կ'աշխատի արգիլել համաձայնութիւն մը Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ։ Ընդհակառակն, կ'ըսէ, Գերման կառավարութիւնը միշտ փափաքած է այդպիսի համաձայնութեան մը գաղափարը երկու Տէրութեանց միջեւ Ծ. և Կեդր. Ասիոյ խնդիրներուն համար, որովհետեւ գերմանական շահերը ասով բնաւ չեն վնասուիր։ Անգլիական թերթերը կը յայտարարեն թէ գերման մամուլը չկրնալով իր կողմը դարձնել Ռուսիան, հիմակ ալ ինքզինքը նպաստաւոր ցոյց կուտայ անգլեւռուսական մերձեցման մը։

* * Էքօ տը Բառիի կը յայտարարէ թէ անգլեւռուսական համաձայնութեամբ յաղթած պիտի ըլլայ Մ. Տէլքասէի քաղաքականութիւնը։

Նոյն թերթը նոր յայտնութիւններ կ'ընէ գերմանեւֆրանսական վերջին փափուկ կացութեան վրայ։ Երբ Մարոքի գործը իր ճգնաժամին մէջ էր, Մ. Ռուվիէ անմիջապէս իր քով կանչեց Ֆրանսացի հեղինակաւոր անձնաւորութիւն մը, որուն ըսաւ իրար անցած.— «Եթէ ամէն կէտի վրայ տեղի չտանք, երկու ժամէն պատերազմ է։» Ֆրանսական բանակին գլխաւոր զօրավարները խորհրդակցութեան կանչուեցան, որոնք անկեղծօրէն յայտարարեցին թէ Ֆրանսա պատրաստ չէ և Մ. Ռուվիէ կ'աշխատէր այդ պահուն զօրահանութեան նախնական պէտքերուն համար հարիւր միլիոն ֆր. ճարել, բայց վերջը հասկցուեցաւ որ անոր անմիջական պէտք չկար։ Էքօ տը Բառիի քաղաքական յօդուածագիր Մ. Անտրէ Մէվիլ Գերմանիոյ բարկութիւնը մինչեւ Հիւսիսային ծովու անգլեւռուսական միջադէպին կը տանի։ Հաւատալով որ Անգլիա և Ռուսիա անպատճառ պիտի պատերազմէին այս դէպքին համար, երբեք չներեց Ֆրանսայի միջնորդութեան։ Դեռ անցեալ օր հաչակաւոր դիւանագէտ մը ըսաւ. — «Այդ Հըլի գործը դաւաթը թափող կաթիլը եղաւ։» Այս բարկութիւնը ա'լ աւելի զայրացաւ երբ Միջազգային Ժողովին անգամ նշանակուեցաւ ատեանապետ ոչ թէ գերմանացի ծովակալ մը։ Այս ամէնը Մ. Տէլքասէի վերագրեցին Գերմանք։ Յունուարի վերջէն սկսեալ գերման կառավարութիւնը թշնամացաւ Մ. Տէլքասէի հետ։ Գերմանիա սկսաւ գանգատիլ թէ դիտմամբ կը մեկուսացուի ինքը միջազգային խնդիրներու մէջ։ Պաշտօնական ընդունելութեան մը միջոցին Պերլինի մէջ, որուն ներկայ էր նաեւ Ֆրանսացի ազդեցիկ ծերակուտական մը, Վիլհէլմ կայսր անոր դառնալով ըսաւ.— «Սա' ձեր Մ. Տէլքասէն կ'աշխատի բայց չի կրնար քուէներու մեծամասնութիւն մը ձեռք բերել Ֆրանսական Խորհրդարանին երկու ժողովներուն մէջ։ Այդ նախարարը նեղութիւն կը պատճառէ մեզի, խօսելու չի զիջանիր և մեծ դիւանագէտի հովեր կ'առնէ։

Մ. Անտրէ Մէվիլ շարունակելով կ'ըսէ. — Գերմանիա ամէն պարագայի մէջ օծիքը ազատել կ'ուզէր նախարարէ մը, որ արգելք կ'ըլլար իր բոլոր ծրագիրներուն, և խել մը գործակալներ Պերլինէն Բարիզ Թափեցան հանրային կարծիքին վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու։ Ամէնքն ալ մէկ բերան կ'ըսէին. — «Եթէ Մ. Տէլքասէ արտաքին գործոց պաշտօնատունէն չքաշուի, պատերազմ պիտի ըլլայ, ա'յս է Պերլինի կամքը»։ Գերմանիա չուզեր որ Ֆրանսա միջամտէ Ճաբոնի և Ռուսիոյ միջեւ, ինչպէս միջամտած էր Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ Հըլի դէպքին առթիւ։ Գերման գործակալները իմանալով որ Մ. Տէլքասէ իր հայրենակիցներուն մօտ անսահման վստահութիւն չի վայելեր, գործը այս կերպով հասկցուցին Պերլին, որ սկսաւ սպառնալ Ֆրանսան։ Երկու օր չարունակ Բարիզի մէջ ահ ու սարսափ էր միակ զգացումը։ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարը զոհուեցաւ Գերմանիոյ հաճոյքին։ Բայց քսանըչորս ժամը բաւեց ցուցնելու համար թէ Մ. Տէլքասէի մեկնումը տագնապին վախճանը չէր նշանակեր։

Գերմանիա 1870էն վերջն ալ նոյն հնարքը բանեցուց, կ'ըսէ Մ. Անտրէ Մէվիլ։ Գերման կառավարութիւնը իր յաջողութիւններէն յափրացած վախազգող ռազմագիտութեան հետեւեցաւ։ Միշտ պատերազմ կը սպառնար, և Գերմանիա չատ մը աջակիցներ գտաւ Ֆրանսացիներուն մէջ։ Այն ատեն ալ Անգլիա Ֆրանսայի օգնական եղաւ։ Յունիս 20ին Մ. Գանպօն երկու օր Բարիզ անցընելէ վերջ Լոնտոն դարձաւ որոշ հրահանգներով։ 21ին երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լորտ Լէնստաունի հետ, որուն պարզեց ճիշդ կացութիւնը։ Բրիտանական կառավարութիւնը անցած դարձածը իմանալուն պէս որոշեց ազդուապէս միջամտել ի նպաստ Ֆրանսայի։ Երկրորդ օրը ուրիշ տեսակցութիւն մը, և յետոյ Լորտ Լէնստաուն բացարձակապէս հասկցուց գերման դեսպանին որ եթէ Գերմանիա Ֆրանսայի վրայ յարձակի, Մեծին Բրիտանիոյ բոլոր ույժերը պիտի օգնեն Ֆրանսայի։ Ասոր վրայ Գերմանիա սկսաւ խորհիլ, կը վերջացնէ Մ. Անտրէ Մէվիլ։

Մ. Վիթթէ անցեալ օր երկու ժամ խորհրդակցութիւն ունեցաւ Չարին հետ։

ՆԱԽԱԳԱՀ ԼՈՒՊԷ ԼԻԶՊՈՆԻ ՄԷՋ. —Աւուսայի պալատին մէջ Բորթուկալի Քարլ Թագաւորը Մ. Լուպէի բաժակաճառ մը արտասանելով իր և Թագուհիին շնորհակալութիւնը յայտնեց նախագահին այցելութեան համար, և խըմեց Բորթուկալի և Ֆրանսայի յարատեւ բարեկամութեանը։

Մ. Լուպէ հետեւեալը խօսեցաւ.—

«Ճշմարիտ հաճոյքով ընդունեցի Ձեր Վեհափառութեան հրաւէրը։ Որովհետեւ կը ճանչնամ Ձեր և Վեհ. Թագուհիին զգացումները Ֆրանսայի մասին, համոզուած էի թէ Լիզպոնի մէջ յոյժ համակրալից ընդունելութիւն մը պիտի գտնեմ։ Արդարեւ յուզուած եմ բորթուկէզ ժողովուրդին համակրալի ցոյցերէն։ Այս պարագան մեծ արձագանգ պիտի գտնէ հայրենիքիս մէջ։ Ֆրանսա միշտ անկեղծ համակրութիւն մը կը տածէ Բորթուկալի համար և այս համակրութիւնը երթալով պիտի աւելնայ։ Կը յուսամ թէ այս այցելութիւնը աւելի պիտի ամրապնդէ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։ Ի բոլոր սրտէ գաւաթս կը բարձրացնեմ Ձեր և Վեհ. Թագուհիին կենացը և ամբողջ բորդուկէզ ժողովուրդին բարօրութեանը։ Կեցցէ Բորթուկալ, որ բարեկամ է Ֆրանսայի»։

ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ՉԷԶՈՔՈՒԹԻՒՆԸ.— Երեսփ. Ժողովին մէջ արտաքին գործոց Նախարարը միջազգային կացութեան և Պելճիոյ պատասխանատուութեան վրայ խօսելով, յայտարարեց թէ հարկ է միջոցներ ձեռք առնել Պելճիոյ չէզոքութիւնը երաշխաւորելու, և այժմէն Տէրութիւններէն ապահովութիւն խնդրելու որ պիտի յարգուին Լոնտոնի Դաշնագրին մէջ Պելճիոյ չէզոքութեան մասին տրուած երաշխաւորութիւնները։ Մեր բանակը պէտք է զօրաւոր ըլլայ ի հարկին արշաւանք մը ետ մղելու համար, որովհետեւ կարելի է որ պելճիական հողը ռազմավայր մը ըլլայ ճակատամարտներու։ Նախարարը վերջացուց սա' խօսքերով.— «Եթէ հարկ է մեր երկիրը պաշտպանել մեր միջոցներով, պէտք է Երեսփ. Ժողովը իր պարտաւորութիւնները ճանչնայ, հակառակ պարագային ահաւոր պատասխանատուութիւն մը կը ծանրանայ մեր վրայ»։

Վարչապետ տը Սմէթ երեք ժամ խօսեցաւ Անվէրսի բերդերուն և նաւահանգստին պաշտպանութեան վարկերուն վրայ։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՐՈՒԶՎԷԼԹ. — «Մակնոլիա» չոգենաւը, որուն մէջ կը գտնուէր Նախագահ Րուզվէլթ, անցեալ գիշեր զարնուեցաւ պտուղ բեռցած չոգենաւի մը, և վնասուելով խրեցաւ, բարեբաղդաբար առանց վտանգի։ Նախագահը ճամբորդութիւնը չարունակեց «Ուէսթ-Վիրճինիա» չոգենաւով։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՂԸ. — «Գօլիաթ» և «Քուին» զրահաւորները, «Վէնիւս» յածանաւը, և «Քուէլ» ու «Մալէրտ» թորփիլահալածները ճամբայ ելան Ճենովա երթալու, Իտալիոյ Թագաւորը և Թագուհին ողջունելու նոր նաւահանգստին բացման առթիւ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ. — 1904 Ցնվ. 1ին առեւտրական և ուղեւորական փոխադրութեանց համար տրամադրելի եղող ռուսական երկաթուղիներուն ամբողջ երկայնութիւնը 36,452 մղոն էր, որոնցմէ 31,299 Եւրոպական Ռուսիոյ մէջ։ Ասոնցմէ 24311 մղոնը կը վերաբերի կառավարութեան։ Հետեւեալը ամէնէն կարեւոր կէտերուն միջեւ հեռաւորութեանց ցանկն է.—

		Մղոն
Բեթերսպուրկէն	Մոսկուա	400
»	Օտէսա	1,420
»	Սեվաստոբոլ	1,360
»	Վիրպալէն	550
Մոսկուայէն	Սեվաստոբոլ	1,360
»	Օտէսա	1,035
»	Րօսթօֆ (Տօն)	770
»	Նիժնի Նովկորոտ	270
»	Եարօսլաւ	170
Լիպաւէն	Բեթերսպուրկ	410
Րիկայէն	Բեթերսպուրկ	360
»	Օրէլ	240
Տվինսքէն	Րիկա	135
Նիժնի Նովկորոտէն	Գազան	250
Վարչաւայէն	Սեվաստոբոլ	1,230
»	Գերմ. սահմանգլխ.	80
Աւստրիոյ սահմանգլխ.	Մոսկուա	970

Ռուսական երկաթուղիներուն ամբողջ ցանցը կը բաղկանայ 28 գիծերէ՝ որոնք իրարու հետ կապուած են, և տասնըմէկ անջատ գիծերէ։ Երկաթուղիներուն հարիւրին 60ը կառավարութիւնը կը բանեցնէ, մնացեալը կը գտնուի հանրային Ընկերութեանց ձեռքը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԲԱՄԲԱԿԸ.— Զգալի իրապ հռակ. — Դէյլի Թելով Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն.— Այսօր դարձեալ գործունեայ օր մըն էր Բամբակի Սակարանին համար։ Մէկուկէս միլիոն հակի վրայ գործառնութիւններ կատարուեցան, Սըլլիի չահադիտութիւններէն ի վեր ամենամեծ գործառնութիւնն է ասիկա։

Օրուան առաջին մասերուն տկար գնաց հրապարակը և միանգամայն անորոշ, որովհետեւ ընդհանուր անըստուգութիւն կը տիրէր Վիճակագրական Դիւանին կողմէ յառաջիկայ բամբակին հունձքի մասին տրուած տեղեկութիւններուն վրայ և գիները 3 կէտ ինկան։ Բայց երբ Դիւանը հրատարակեց թէ մինչեւ ամսոյս 18 տրամադրելի բամբակին քանակը 4 միլիոն 940,728 հակ է, մինչ անցեալ տարի նոյն թուականին 6 միլիոն 417,894 էր, տարօրինակ իրարանցում տեղի ունեցաւ, և գիները 40—44 կէտ ցատկեցին օրուան ամէնէն վար գինէն։ Բայց ի վերջոյ ամուր բռնուեցան՝ երէկի վերջին գիներէն 18—20 կէտի վրայ։

Նիւ Օրլէանսէն ևս կը հեռագրուի թէ հոն ալ նոյն գրգռեալ պայմաններուն մէջ չարունակեց Սակարանը վիճակագրական Դիւանին թիւերը կարդացուելէն վերջ, գիները 40էն մինչեւ 60 կէտ առաջ խաղացին։

Տէլլէսէն ևս կը հեռագրուի թէ մինչեւ ամսուն 18 տրամադրելի բամբակը կը հաշուուի 4,400,000 — 5,500,000ի միջեւ, որով կը յայտնուի թէ 1905—1906ի ամբողջ արտադրութիւնը 10 միլիոն հակէն պակաս պիտի ըլլայ։

ՀԵՌԱԳԻՐՈՎ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ.— Ելեկտրական հնարիչ Բրոֆ. Քորն Միւնիխի մէջ բանախօսութիւն մը ընելով Եկկկտրա-Արհեստական Ընկերութեան անդամներուն առջեւ, նկարագրեց հեռագրական թելերուն միջոցաւ լուսանկարներ փոխանցելու գործիքին կատարելութեան յառաջդիմութիւնը։ Բրոֆ. Քորն յայտարարեց թէ լուսանկար հեռագրելու խնդիրը սկզբամբ լուծուած է։ Քանի մը արհեստական բարւոքումներէ վերջ ամբողջ հասարակութեան պէտքին առջեւ պիտի դրուի նոյն գործիքը։ Բրոֆէսորին ըրած վերջին փորձերը կ'ապացուցանեն թէ կարելի է 10-20 վայրկեանի մէջ վեց կամ եօթը ինչէզ քառակուսի մեծութեամբ լուսանկար մը հեռագրով փոխանցել։ Այս փորձերը կատարուեցան Միւնիխ-Նուրէնպէրկ հեռագրական գիծին վրայ, գրեթէ հարիւր մղոնի հեռաւորութիւն, և Բրոֆ. Քորն կը յայտարարէ թէ նոյն արդիւնքը ձեռք պիտի բերուի 500 մղոն երկայնութեամբ հեռագրական գծի կամ ընդծովեայ պարանի վրայ եւս։

Փոխանցուելիք լուսանկարը կը դրուի թափանցիկ ապակեղէն գլանի մը վրայ, որ կամաց կամաց կը դառնայ և միեւնոյն ժամանակ կը շարժի աջէն ձախ։ Այս գլանին վրայ լոյս կը սփռէ ելեկտրական լապտեր մը՝ ոսպնաձեւ, և երբ լոյսի ճառագայթը համնի գլանին ներսի կողմը, աւելի պայծառ կամ աւելի մութ կ'ըլլայ՝ այն միջոցին գլանին մէջէն անցնող լուսանկարին մասնաւոր մասին գոյնին համեմատ։ Գլանին ներսի կողմը քիչ մը սէլէնիոմ կայ, որ ելեկտրական հոսանքը կը փոխանցէ անոր վրայ բերուած լոյսին ուժգնութեան համեմատութեամբ։ Սէլէնիօմը հոսանքը աւելի արագ կը փոխանցէ, ո'րքան պայծառ ըլլայ լոյսը, և նուազ արագութեամբ, եթէ լոյսը նուազի։ Գլանին մէջ գտնուած սէլէնիոմը կապուած է ա'յն թելին՝ որուն վրայէն պիտի փոխանցուի լուսանկարը։

Ընդունող կայարանը կը գտնուի ելեկտրական լապտեր մը Ներնոթի դրութեամբ, որ դրուած է ապակեղէն գլանի մը մէջ, որ ծածկուած է զգայուն թուղթով։ Ներնոթի լապտերը առաւել կամ նուազ փայլուն կերպով կ'այրի՝ միւս ծայրէն սէլէնիոմին միջոցաւ փոխանցուած հոսանքին զանազանութեան համաձայն։ Այսպէս կը վերարտադրուի բուն լուսանկարին ճիշդ ստուերը, բաւական է որ թելին իւրաքանչիւր ծայրը գտնուած գլանները ճիշդ միեւնոյն արագութեամբ դառնան։ Բրոֆէսորը միջոց մըն ալ հնարած է այս համաչափ արագութիւնը ձեռք բերելու համար։

Բրոֆ. Քորն յայտարարեց թէ երբ լմնան բարւոքումները՝ որոնց համար կ'աշխատի այս պահուս, հնար պիտի ըլլայ կէս երկոտասնեակ ինչէզ քառակուսի մեծութեամբ լուսանկար մը կամ գծագրութիւն մը հինգ երկվայրկեանէն փոխանցել՝ փոխանակ տասը կամ տասնըհինգ վայրկեանի։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ փոխառութեան վրայ նոր լուրերու նայելով տակաւին գոհացուցիչ կարգադրութիւն մը չէ եղած։

Փոխառութեան վրայ խորհրդակցութիւն կատարելու համար նախարարաց խորհուրդ մը գումարուեցաւ Բեթերհովի մէջ նախագահութեամբ Չարին։ Նախարարներուն տրամադրութեան տակ դրուած էր կայսերական Բեւեռայինը զբօսանաւը, որով Բեթերսպուրկէն Բեթերհով գացին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 29 Հոկտ.— Բեթերսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ կայսրը հաւանօրէն երկուշաբթի օրը «Բոլէրնաեա Զուիէզտա» զբօսանաւով ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Քոբէնհակ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն. — Հոպիլէն առնուած հեռագրի մը նայելով Մր. Րուզվէլթ որ քիչ օր առաջ այդ քաղաքէն ճամբայ ելած էր, հիւանդացեր է. կ'ենթադրուի թէ հարաւային Ամերիկայի մէջ ճարակած տենդէն վարակուած է։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսական փոխառութեան բանակցութիւնները խզուեցան՝ գերմանական ու ֆրանսական սեղանաւորներու միջեւ ծագած կարգ մը վէճերու հետեւանքով։

ՎԻԷՆՆԱ.— Սպանիոյ թագաւորը նոյեմ. 13ին Վիէննա ժամանելով չորս օր պիտի մնայ։

ԲԵԹԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Կոմս Վիթթէ նոր նախարարութեան կազմութեան համար անուններու ցանկ մը մատոյց Նիքոլա կայսեր։ Չարը իր ներկայութեանը ընդունեց Մ. Պոպիէտին եւ Թրէբով զօրավարը։

ԼԻԶՊՈՆԱ, 28 Հոկտեմ.— Այսօր, «Լէօն Կամպէդա» ֆրանսական յածանաւին մէջ Մ. Լուպէի կողմէ Բորթուկալի թագաւորին ու թագուհիին ի պատիւ տրուած հացկերոյթին ատեն, երկու վեհապետները չատ սիրալիր բաժակաճառեր արտասանեցին։ Կէս օրէն ետքը Մ. Լուպէ «Լէօն Կամպէդա» յածանաւով մեկնեցաւ, ժողովրդեան կողմէ մեծ խանդավառութեամբ ողջունուելով։ Առջի իրիկուընը Թակէի գետաբերանը Մ. Լուպէի ի պատիւ տրուած հանդէսը չատ չքեղ էր ու անմոռանալի։ Լուսավառութիւնը փառաւոր էր։ Ամէն կողմ կը տեսնուէին «Կեցցէ Ֆրանսա և Ֆրանսացիները» լուսաւոր վերտառութիւններ։ Ժողովուրդը միշտ կ'աղաղակէր «Կեցցէ' Ֆրանսա, կեցցէ' Լուպէ»։ Ճիպրալթարէն կը հեռագրեն թէ Միջերկրականի անգլիական նաւաբաժինէն կարեւոր մաս մը ողջունելու գնաց ֆրանսական «Լէօն Կամպէդա» յածանաւը, ուր կը գտնուի նախագահը։

ՄԱՏՐԻՏ.— Սպանիական «Քարտինալ Սիզնէրոս» յածանաւը ընկղմեցաւ զարնուելով ժայռի մը որ եզերքէն գրեթէ 40 մղոն հեռու կը գտնուի։ Մինչեւ հիմա ոչ ոք գիտէր այդ ժայռին գոյութիւնը. նոյն իսկ ծովային քարտէզներուն մէջ նշանակուած չէր։ Յածանաւը 40 վայրկեանէն ընկղմեցաւ։ Նաւային իշխանութիւնները բոլորովին կորսուած կը նկատեն զայն։

ՊԵՐԼԻՆ.— «Նորտ Տոյչէ Ալկէմայնէ Ցայթունկ» կ'ըսէ թէ Տրէզտայի մէջ Վիլհէլմ կայսեր խօսած բաժակաճառին տրուած մեկնութիւնը բոլորովին սխալ է։

ԲԷՇԹԱ.— Պարոն Ֆէյէրվարի հրատարակեց իր քաղաքական ծրագիրը, ուր կ'ըսէ թէ թագաւորը ներկայ դահլիճը պաշտօնի կոչեց խորհրդարանական կարգապահութիւնը պահպանելու համար. ներկայ օրէնսդրութեան ամէն ճիւղերուն մէջ բարենորոգումներ պիտի ըլլան։ Զինուորական ծառայութեան շրջանը երկու տարուան պիտի իջնէ, և բարենորոգումներ պիտի ներմուծուին զինուորական վարչութեան մէջ։ Այնպէս կը կարծուի թէ այս ծրագիրը դահլիճին կուսակիցներուն թիւը պիտի չատցնէ, բայց լրագիրները չեն յուսար որ պարոն Ֆէյէրվարի կարենայ ի գործ դնել բոլոր իր խոստումները, որոնք բարգաւաճման նոր շրջան մը պիտի բանան Հունգարիոյ համար։

ԲԵՐԻՆ.— Գերման դեսպանը ամսոյս 24ին ծանոյց Չինու կայսեր եւ կայսրուհիին թէ Վիլհէլմ կայսր նկատելով որ Բօրթսմութի դաշնագիրը այլ եւս պէտք ձգած չէ որ օտար Տէրութիւններ զօրք պահեն Չիլիի նահանգին մէջ առաջարկ պիտի ընէ հոն զօրք պահող Տէրութեանց որ քաշեն իրենց զօրքը։

Կաղապ Մամմուս Փաշա, Խ. ՖԷՅՃԵԱՆ դեղարանի եւ ձկան իւղի ազգը Դ. Երեսը

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ հօր յանձնարարութեամբ և Տնտես. Խորհրդոյ որոշմամբ Տ. Տրդատ քհնյ. Պօյաճեան կիրակի օր Գանտիլլի երթալով տեղւոյն քահանային Տ. Եղիազարի և Թաղ. Խորհուրդին մէջ եղած խնդիրը քննեց և տեսաւ թէ համաձայնութիւն մը կարելի չէ գոյացընել անոնց միջեւ, քանի որ քահանան տեղացիներէն և տեղացին ալ քահանայէն գոհ չեն։ Ըստ այսմ Տ. Տրդատ քհնյ., պէտք եղածը տեղեկագրեց Ս. Պատրիարք հօր։ Տ. Եղիազար քհնյ. այսօր պիտի ներկայանայ Կրօն. Ժողովին, որ պէտք եղածը պիտի տնօրինէ յիշեալին մասին։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ հրաւիրուած է վաղը նիստ գումարել Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։

ԲԱԲԵՐԴԻ Խառն Ժողովը գրով մը կը հերքէ այն լուրը թէ՝ տեղւոյն առաջնորդարանէն տեղապահ մը խնդրուած է։ Ընդհակառակը ինչպէս կը գրեն, Առաջն. Տեղապահ՝ Տ. Գէորգ Ծ. վրդ. Իբրանոսեան գոհ ձգած է միշտ տեղացիները և իր կարողութեանը չափով տեղւոյն եկեղեց. և կրթ. գործերը վարած է. Տ. Գէորգ վրդ.ի այս աշխատութիւններուն իբր վարձատրութիւն նոյն իսկ կեդր. Կ. օն. Ժողովը որոշած է ընդհ. հայոց Ս. Կաթողիկոսէն վարդապետական լանջախաչ մը խնդրել։ Հետեւաբար կը յայտարարեն թէ իրենց Առաջն. տեղապահէն գոհ են և պէտք չունին նոր հոգեւոր հովիւի մը։

ԿԷՏԻԿ ՓԱՇԱՅԻ Ս. Յովհաննէս եկեղեցիին մէջ, տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ կարգադրութեամբ, կիրակի օր հանդիսաւոր Ս. պատարագ մատուցուեցաւ և յետոյ հոգեհանգստի արարողութիւններ կատարուեցան ի յիշատակ Գաբաքէօզեան հանգուցեալ Գրիգոր էֆ.ի։ Խորանը չքնաղապէս լուսազարդուած էր և եկեղեցւոյն բոլոր ջահերը վառուած էին։

*** Նորընտիր Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Միհրան էֆ. Գույքճեանի և իր պաշտօնակիցներուն ջանքով, վարժարանին համար գնուած է ձեռագործի յատուկ կարի մեքենայ մը, որպէս զի աղքատիկ աշակերտուհիները կար ու ձեւ սովրին, իբրեւ ապրուստի ապագայ միջոց մը։ Կէտիկ փաշայի վարժարանը, ներկայ Թաղ. Խորհրդոյ գովելի ջանքերով, գոհացուցիչ վիճակ մը ունի այժմ և Թաղեցիներուն կը մնայ իրենց նիւթական օժանդակութեամբ դիւրացնել Թաղ. Խորհրդոյ աշխատութիւնները եկեղեցիին պայծառութեան և վարժարանին բարեկարգութեանը համար։

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԼՈՒՑԿԻՆԵՐԸ

Տէր խմբագիր

Պատ. Թերթիդ 1322 թիւին մէջ կարդացի ակնարկութիւն մը Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի լուցկիներուն մասին։

Առաջին անգամ երբ այդ լուցկիները քաղաքիս մէջ երեւցան, շիտակը բոլոր ժողովրդեան սիրտը կոտրեցաւ թէ ինչո՞ւ մենք անմեղ ձեռնարկութիւն մը չկրցինք ընել։

Սրկարի Թուղթերուն խարդախուած ըլլալը բաւական չէր իբրեւ թէ, ահա նոր լուցկի մը՝ որ աւստրիական ամենաստորին տեսակէն ըլլալէն զատ տուներու մէջ գործածելն իսկ վտանգաւոր է։ Լուցկիները խարդախուած ըլլալը հաստատելու համար փաստ պէտք չեմ տեսներ, ով որ կ'ուզէ թող հատ մը գնելով տուփին վրայ գտնուած պանտրոլը քաշէ, ամէն կողմէն երեւան պիտի գայ դանակ նշանով աւստրիական լուցկին, որ հոս 12 տուփը 4 ղրուշի կը վաճառուի մեծաքանակ գընողներու համար. հիմակ խնդիր է գիտնալ թէ պանտրօլ մը խարդախելու համար ի՞նչպէս հրաման կը տրուի որ. 4 ղրուշի սովորաբար տուփը 7 ու կէս ղրուշի հրապարակ նետուի. կը խնդրեմ այս գործին խառնուող ազաները թող մեզի հասկցնեն թէ ինչ է այս։

Հիւանդանոցի անունին տակ հրապարակ ելած և ամէն օր գործածելի եղող սիկարի թուղթ, լուցկի և այլնի պատրաստութիւնը երբ Մարդիկ Շիրին անձնաւորութեան մը կը յանձնեն, անկեց աւելին սպասելը պարզապէս միամտութիւն է, և թէ ժողովուրդը կասկածելու իրաւունք ունի որ Հիւանդանոցի ներքին մատակարարութիւնն ալ լուցկիի պատրաստութեան կը նմանի, քանի որ Հիւանդանոցի ներսը բնաւ չենք տեսներ։

Տէր. կառուխէն կը փափաքէի պատ. Թերթիդ միջոցաւ հրապարակ նետել այս խնդիրը, սակայն նախայարձակ [illegible]

Մնամ յարգանօք
Բ. Փ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ

Նիկոմիդիա, 16/29 Հոկտ. 905

ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ԳՆԱԼԸ ԿՂԶԻԻ ՄԷՋ

Երէկ, ժամը 8ին Գնալը կղզիի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցիին մէջ, վայելուչ հանդիսաւորութեամբ տեղի ունեցաւ Միհրան էֆ. Շիրինեանի աղջկան Օր. Աննա Շիրինեանի պսակադրութիւնը Պրուսայի կուսակալութեան հանքային ճարտարագէտ Մանուկ էֆ. Շիրինեանի հետ, կնքահայրութեամբ Լեւոն էֆ. Շիրինեանի։

Եկեղեցին՝ որ Թաղ. Խորհրդոյ մասնաւոր ջանքերով զարդարուած ու լուսազարդուած էր չքնաղապէս, հարսնեւորներէ զատ լեցուած էր երկսեռ հանդիսականներու խուռն բազմութիւնով մը, չատերը կղզեցի։

Եկեղեցւոյն ամբողջ տաճարը յատկացուած էր հարսնեւորներու, որոնց մէջ կը նշմարուէին Տիկին Թագուհի Պարսիկեան, (հարսին մեծ մօրը մայրը, որով բաղդաւոր տիկինը երջանկութիւնը կ'ունենայ իր թոռնորդիին հարսնիքը տեսնելու, Տէր և Տիկին Միհրան էֆ. Շիրինեան, հարսին ծնողքը, Տէր և Տիկ, Կարապետ էֆ. Փափազեան, Տէր և Տիկ. Երուանդ էֆ. Շիրինեան, Տիկին Սարգիս էֆ. Թաշճեան և Պ. Օննիկ Թաշճեան, Ներսէս էֆ. Նաթանեան, Տէր և Տիկ. Խաչիկ էֆ. Շահպազ, Այրի Տիկին Արուսեակ Ն. Մէզպուրեան, Վսեմ. Գրիգոր Խան Շամտանճեան, Տէր և Տիկ. Երուանդ էֆ. Աբրահամեան, Տօքթ. Արթօ էֆ. Մեզպուրեան, Սարգիս էֆ. Էսմէրեան և Օր. Էսմէրեան, Կարապետ էֆ. Մուրատեան և Օր. Մուրատեան, Տէր և Տիկին Լեւոն էֆ. Հաճեան, Տէր և Տիկ. Զգօն էֆ. Սիրաքեան, Տիկ. Ն. Գալըպճեան, Խաչիկ էֆ. Ալեանաք և Օր. Ֆօթթինէ Ալեանաք, Մարգար էֆ. Մարգարեան, Վահէ էֆ. Մէրհէմգուլի, Տիկ. Տէօքմէճեան և Օր. Տէօքմէճեան, Յակոբ էֆ. Գէորգ էֆ. Գրիգորիեան և Օր. Մաքրուհի Գրիգորիեան, Տէր և Տիկ. Պաղտիկ էֆ. Սիրուն, և Շիրինեան ընտանիքին համակիր ուրիշ անձնաւորութիւններ։

Պսակի արարողութեանց նախագահեց տեղւոյն ծերունազարդ աւագերէց Տ. Դիոնէսիոս Ա. քհն., իր շուրջ ունենալով Տ. Վահան քհնյ. Խոյեանն ու Գատըգիւղի Տ. Կարապետ և Տ. Խորէն քահանաները։ Յատկապէս հրաւիրուած երաժիշտներ մասնակցեցան եկեղեցական արարողութիւններուն, որուն աւարտումէն յետոյ, հարսնեւորները առաջնորդուեցան Պէլ Վիւ պանդոկը, ուր արեւմտեան նուագածուաց խումբ մը ընտիր կտորներ կը նուագէր։

Պանդոկին մէջ շնորհաւորութիւններ և պատուասիրութիւններ տեղի ունեցան ճոխ չքաղեղանի մը շուրջ, ու հարսին ու փեսին կենաց համար ճառաբանեանք պարպուեցան։

Սրահներէն մէկուն մէջ ցուցադրուած էին չնորհալի հարսին ընծայուած նուէրները որոնք են։ Մանուկ էֆ. Շիրինեան, փեսան, ադամանդեայ մատանի մը և մանեակ մը, Միհրան էֆ. Շիրինեան չէք մը, Տիկին Տիրուհի Մ. Շիրինեան թանկագին օղ մը, Տէր և Տիկ. Կարապետ էֆ. Փափազեան, ադամանդեայ մանեակ մը, Վսեմ. Տէր և Տիկ. Գրիգոր Խան Շամտանճեան թէյի ճոխ արծաթեայ սպաս մը, Տէր և Տիկ. Վսեմ. Սարգիս էֆ. Թաշճեան, կէս երկոտասնեակ ոսկեճի չքեղ արծաթապատ գաւաթներ, Վսեմ. Թահիր փաշայի քարտուղար Ալի պէյ, ոսկեզօծ և հայելիազարդ ծաղկաման մը զոյգ մը աշտանակով, Տիկին Էտուարտ Մէրքլ, ժամացոյց մը, Տէր և Տիկին Խաչիկ էֆ. Շահպազ, ադամանդեայ քայռ մը, Տիկ. Կատարինէ Շիրինեան, արժեթուղթեր, Լեւոն էֆ. Շիրինեան արժեթուղթեր, Տէր և Տիկ. Էտվին Վիթալ զոյգ մը արծաթեայ աշտանակ, Տէր և Տիկ. Զգօն Սիրաքեան, արծաթապատ ոտնապանակ մը, Տէր և Տիկ. Երուանդ Աբրահամեան, գեղեցիկ եւ արժէքաւոր թղթապանակ մը, Տէր եւ Տիկ. Մագսուտ Շահպազ, ադամանդեայ մատանի մը, Տէր և Տիկ. Ս. Պէկեան, ժամացոյցի ոսկի շղթայ մը, Տէր և Տիկ. Ա. Փափազեան, թանկագին մատանի մը, Այրի Տիկ. Արուսեակ Մէզպուրեան, արծաթեայ թղթապանակ մը, Տէր և Տիկ. Երուանդ Շիրինեան անուշի արծաթապատ սպաս մը, Օր. Ֆօթթինէ Ալեանաք՝ գեղեցկօրէն նըրբանիւսուած ձեռաքսեայ թաշկինակ մը, Սարգիս էֆ. Էսմէրեան, թէյի ճոխ սպաս մը, Տէր և Տիկ. Տաքէս Գարամաճեան՝ անուշի արծաթեայ սպաս մը, Տիկ. Էմիլ Պուաէն, ձեռագործ թաշկինակ մը, Տիկ. Աղաւնի Աղլամեան, բարձի երես մը մետաքսներով դրուագուած։

[illegible]

ապնիչականութեամբ կը պատուասիրէր հարսնեւորները, որոնք պարի ալ մասնակցեցան դաշնակի ընկերակցութեամբ։

Մանզումէ այս ուրախ առթիւ իր ջերմագին շնորհաւորութիւններն ու խնդակցութիւնները կը յայտնէ Տէր եւ Տիկ. Միհրան էֆ. Շիրինեանի և նորապսակ ազնիւ ամոլին։

Թ՚Է Ո՛Ր՚Ն Է
ՕՍՄ. ԼԵԶՈՒՆ ՍՈՐՎԵՑՆՈՂ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԳԻՐՔԸ

Իգտամ լրագրի Ներքին լուրերու բաժնին մէջ խիստ դրուատալից հատուած մը կարդացի «Թաալիմի Գրաաթ» անուն գրքի մը նկատմամբ, որուն առաւելութիւնները մի առ մի կը թուէր օրաթերթը և խստիւ կը յանձնարարէր անոր ընթերցումը՝ ամէն հասակէ աղոց համար։

Գիտնալով որ Իգտամ խիստ ցոյտուն արժանիք ունեցող գրքի մը համար միայն կը բանայ իր էջերը, հետաքրքրուեցայ և հատ մը ձեռք անցուցի ԹԱԱԼԻՄԻ ԳՐԱԱԹԷՆ։

Առաջին էջէն իսկ հիացումը պաշարեց զիս, ուր խիստ յստակ ու միանգամայն դիւրահասկնալի ոճով կը պատմուէր դպրոցին օգտակարութիւնն ու անոր արդիւնքները։ Յաջորդաբար առաջ տարի ընթերցումս և տեսայ որ ո՛չ միայն դասագիրք մըն է Թաալիմի Գրաաթը, այլ և ընթերցանութեան յատուկ գիրք մը, որուն իւրաքանչիւր էջերը զարդարուած են գիտական, աշխարհագրական, բարոյական և այլ նիւթերով ու զուարճալի և օգտաշատ պատմութիւններով։

Թաալիմի Գրաաթին մէթոտին և նիւթերուն ընտրութեան հեղինակն է ծանօթ հրատարակիչ գրավաճառ Առաքել էֆ. Թօզլեան, իսկ խմբագիրն է ողբացեալ Մուալլիմ Նաճի, որ անվիճելի հեղինակութիւն մըն էր Օսմ. լեզուի համար։ Ջերմապէս կը յանձնարարենք «Թաալիմի Գրաաթ»ի ընթերցումը ո՛չ միայն դպրոցականներու, այլ և չափահասներու ալ, որոնք հեղինակին ընծայած նորութիւններուն ու դիւրութիւններուն շնորհիւ կարճ ժամանակի մէջ և ինքնօգնութեամբ թէ՛ Օսմ. լեզուն կը սովրին և թէ իրենց միտքը կը մշակեն։

ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱԺԻՆԸ

ՀԱՐՍԱՆԻՔ

Երէկ Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ Միհրան էֆ. Պէրպէրեանի պսակադրութիւնը Օր. Երանուհի Գաբրիէլեանի հետ, քոյր ծանօթ ատամնաբոյժ Գրիգոր էֆ. Գաբրիէլեանի։ Հանդէսին կը նախագահէր Տ. Մկրտիչ արքեպ. Վեհապետեան, իր շուրջը ունենալով Տ. Ներսէս և Տ. Գարեգին վարդապետները և քահանաներ։ Հարսանեկան արարողութիւններէն ետք, շնորհաւորութիւններ եղան փեսին տան մէջ։ Միհրան էֆ. Պէրպէրեան ծանօթ է առեւտրական հրապարակին վրայ իր պարկեշտ գործունէութեամբ, իսկ Օր. Երանուհի Օրթագիւղի Ս. Թարգմանչաց վարժարանին մէջ ուսում առած զարգացեալ օրիորդ մըն է, որ տանտիկին մը ըլլալու ամէն առաւելութիւններով օժտուած է։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ

(1905 Հոկտ. 17 Երկուշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Հէքիմէկ Առաջին օձան		41-41½	փր.
» երկրորդ	»	39-40	»
Մախլիւթ	»	37-38	»
Զավտարլը	»	35	»
Սէրթ առաջին, օձան		43-44	փր.
» միջին տեսակ		40-42	»

Այսօր ժամանեց 56 վակոն ցորեն Ա. Նատոլ։

ԱԼԻՒՐ

Տեղական ջրբէմ Ա. պարկը		78-80	ղր.
»	» Բ. »	76	»

ԹԵՓ

Օձան 19-19½ փարա։

ԳԱՐԻ

Քէօստէնճէ 13½ ղրշ. գրիւք
Մէրսին և Ռումէլի 11½-12 ղրշ. գրիւք։

ՓԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

28 Հոկտեմբեր 1905

[illegible]

ՌԷՍՄԻ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Տախլիյէ Նէզարէթը ճէլիլէսի մէքթուպի գալէմի միւտիր մուավինլէրինտէն սաատէթլու Վամըգ Շիւքրի վէ Հալաթ պէյ էֆէնտիլէր հազարաթընա Թէրֆիէն րիւթպէի Ուլա սընըֆը էվէլի վէ գալէմը մէզքիւր միւմէյիզլէրինտէն սաատէթլու Սայիպ պէյէ Թէրֆիէն րիւթպէի Ուլա սընըֆը սանիսի վէ խիւլէֆասընտան Իզզէթլու Ալի Շէֆիգ պէյէ Թէրֆիէն րիւթպէի Սանիյէ սընըֆը միւթէմայիզի Թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

ՆԸՇԱՆ

Տախլիյէ Նէզարէթը ճէլիլէսի մէօհիւրտարը սաատէթլու Հասան պէյ էֆէնտի հազրէթլէրինէ իքինճի րիւթպէտէն Օսմանի նըշանը ալիսի իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՌԱՄԱԶԱՆԸ. — Ռամազանի առթիւ վեհ. Սուլթանը ժամը մէկ ու կէսին Կայս. Պալատէն Զիթ քէօշկը երթալով կատարեց «Թէրավիհ»ի աղօթքը։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն Մեծ Եպարքոսը, Նախարարները և բարձրաստիճան պաշտօնատարներ մասնակցեցան այդ արարողութիւններուն։ Երէկ իրիկուն եւս բարձրաստիճան պաշտօնատարներ Կայս. Պալատ երթալով մասնակցեցան իֆթարի սեղանին։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Նիքօլաս Օ'Քոնօր վաղը Լոնտոն պիտի մեկնի արձակուրդով։

ԲԱՄԲԱԿԻ ՄՇԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Օսմ. երկիրներու մէջ բամբակի մշակութիւնը զարգացնելու և բարելաւելու համար, կառավարութիւնը բամբակ արտադրող երկիրներու իր հիւպատոսներուն գրած էր այդ հիւսուածանիւթին մշակման մէթոտները տեղեկագրել։ Այս վաւերաթուղթերը հասան Երկրագործական նախարարութեան որուն Մասնագիտական Խորհուրդէն ուսումնասիրուելէ ետք մանրամասն տեղեկագիր մը ղըրկուեցաւ Բ. Դուռ։ Այս տեղեկագրին մէջ, հիւպատոսներուն ցուցումներուն վրայ հիմնուած, կը պարզուին այն միջոցները որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ բարելաւել և բարգաւաճել բամբակի մշակութիւնը Թուրքիոյ մէջ։ Այս միջոցներն են։ 1. Մշակման հին դրութիւնը լքել և նոր դրութիւնը ընդունիլ. 2. Մշակումը փորձել օտար հունտերով, լաւագոյնը ընտրելու համար։ 3. Նախարարութիւնը գիրք մը պէտք է պատրաստէ ուր ցոյց տրուին օտար մասնագէտներու եղանակները և տեղեկագիրներու մանրամասնութիւնները։ 4. Բամբակի մշակման և զտման վերաբերեալ գործիքները և մեքենաները մաքսէ զերծ պահել։ 5. Փորձերու համար վարկեր բանալ։

ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ մասնաճիւղ մը պիտի բանայ Եաֆայի մէջ, որ կախում պիտի ունենայ Երուսաղէմի ճիւղէն։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ. — Սօպրանիէին բացումը. — Շաբաթ օր, Սօֆիայի մէջ կատարուեցաւ Սօպրանիէին երրորդ նստաշրջանին բացումը։ Վարչապետ Մ. Բեթրով, յանուն Ֆէրտինանտ իշխանին որ բացակայ է, կարդաց հետեւեալ ճառը. — «Ուրախութեամբ բարի գալուստ կը մաղթեմ ձեզի, ժողովիս երրորդ նստաշրջանին բացման առթիւ։ Պուլկարիոյ մէջ տիրող անդորրութիւնն ու խաղաղութիւնը կը շարունակեն օժանդակել երկրին ընդհանուր բարգաւաճման։ Ձեռք առնուած ելմտական նոր միջոցները արդէն սկսած են դրական արդիւնքներ տալ և կը սատարեն մեր ելմտական կացութեան ամրապնդման և ելմտացոյցին հաւասարակշռութեան։ Մեր երկրին ընդհանուր տնտեսական կացութիւնը զգալապէս կը բարուքի, ու կը նշմարուի մանաւանդ վաճառականութեան մէջ տիրող ոգեւորութեամբ, երկրագործական և ճարտարարուեստի արտադրութեանց բաւական զարգացմամբ և երկրին վայելած վարկին յառաջանքով։ Առեւտրական պայմանագիրներու բանակցութիւններն ալ երբ աւարտին, աւելի ուժ պիտի տան մեր երկրին տնտեսական ամրապնդման։ Գիտնալով հաղորդակցութեանց ճամբաներու մեծ կարեւորութիւնը երկրի մը հարստութեանց շահագործման և աւելցնելուն գործին մէջ, կառավարութիւնը պիտի շարունակէ աշխատիլ երկաթուղիի գիծերուն և ուրիշ ճամբաներուն զարգացման, բազմաթիւ վայրերու միջեւ։ Դաստիարակութեան [illegible], կառավարութիւնը տական կրթութիւնը լայն բաժին մը պիտի ունենայ։ Սօպրանիէին վաւերացման պիտի ենթարկուին հետզհետէ առեւտրական պայմանագիրներ, Քէօսթէնտիլ-Գաստիր և Թրնովա-Պօրուշթիցայ երկաթուղիներուն շինութեան նաւահանգիստի կանոնները, նաև մաքսատուներու, նաւահանգիստներու, պաշտօնեաներու նպաստաւորութեան, Պուլկար ազգային պանքային, հաշուակալութեան դիւանին, հասարակային հաշիւներու հակակշռումին, թղթատարութեան և հեռագրութեան, առողջապահական և անասնաբուժական պաշտօնեաներու, գրական մաքրութեան, հնութեանց և այլ օրէնսդիրական առաջարկութեանց օրինագիծները։ Այն յոյսով թէ բոլոր ձեր ջանքերը պիտի նուիրէք այս օրինագիծներուն և ձեզի ներկայացուելիք ուրիշ առաջարկութեանց ուսումնասիրութեան, Սօպրանիէին 3րդ նստաշրջանը բացուած կը հռչակեմ։»

ՍԱՆԱՅԻ ՄԷՋ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայեց նորոգել Սանաա քաղաքին մէջ գտնուած զինուորական հիւանդանոցը և կառավարական բոլոր շէնքերը։

ՅՈՅՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ. — Յոյն քանի մը կիներ ընկերակցութիւն մը կազմեցին աղքատ յղի կիներուն և մինչեւ 5 տարեկան մանուկներուն խնամքը տանելու։ Մասնաւոր յանձնաժողով մը կանոնագիրը պատրաստեց որ վաւերացաւ Պատրիարքարանէն։ Հաստատութեան նպատակն է մէկ կողմէն բժշկական օգնութիւն ընծայել աղքատ յղի կիներուն և պաշտպանել օրինաւոր զաւակները և միւս կողմէ յղի կիներու անհրաժեշտ առողջապահիկ ծանօթութիւններ տալ ծծմայրներու և դաստիարակուհիներու, առանց բացառութեան։ Այս նոր մարդասիրական հաստատութեան բացումը տեղի ունեցաւ կիրակի օր Բերայի Յոյն գրական Սիլլոգոսին մէջ։ Յունաց Պատրիարքին կողմէ հանդէսին կը նախագահէր Բերայի եպիսկոպոս Տ. Ագաթանգելոս։ Երկու բժիշկներ, ճառեր խօսելով ի վեր հանեցին այս գործին կարեւորութիւնը։ Ընկերակցութիւնը բաց ի բժշկական խընամքներէ, պիտի բաժնէ նաեւ սպիտակեղէններ յղի կիներու։ Այցելուհիներ պիտի երթան աղքատ յղի կիներու քով, անձամբ հասկնալու հիւանդին պէտքերն ու պահանջած խնամքը։ Ընկերակցութիւնը իր նպատակը պիտի հետապնդէ հանրային բանախօսութիւններով, դիեցման մասնաւոր վարժարան մը բանալով և հրատարակութիւններով։ Առաջին գիրք մը, որ արդէն հրապարակ ելած է, տպուած է Ընկերակցութեան ծախքով։ Այս հատորիկը կը պարունակէ առողջապահական կանոններ մայրերուն և ծծմայրներուն ուղղուած, խիստ ժողովրդական լեզուով։

—Սկիւպի նոր մետրապոլիտ անուանուեցաւ Տ. Վիքէնթիոս որուն եպիսկոպոսական աստիճան տրուեցաւ կիրակի օր, Ֆէնէրի մայր եկեղեցիին մէջ։ Կը նախագահէր Պատրիարքը, շրջապատուած սինոդականներէն։ Ներկայ էր սերպիական դեսպան Մ. Սիմիչ դեսպանական պաշտօնեաներու հետ։ Ձեռնադրութիւնը կատարեց Սերզի մետրապոլիտը ընդունելով նոր եպիսկոպոսին հաւատոյ յայտարարութիւնը, որ սերպ գիրերով յունարէն էր։ Հովուական գաւազանը յանձնած ատեն Սերզիի մետրապոլիտը սերպերէն խրատական մը խօսեցաւ նոր եպիսկոպոսին։ Արարողութենէն ետք, ձեռնադրեալը օրհնուած հաց բաժնեց ժողովուրդին։ Յետոյ Պատրիարքարանի դահլիճին մէջ շնորհաւորութիւններ կատարուեցան և սեղան մը տրուեցաւ։

—Մ. Էվլէնիտիս, ինչպէս գրած էինք, յանձն առած էր իննայօրեան ճաշարան մը հաստատել Բերայի աղքատ դասուն համար։ Միւս կողմէ Մ. Զախարի Հաճօբուլօ ալ Բերայի Յոյն կիներու բարեսիրական ընկերութեան նուիրած էր շէնք մը։ Լէվանթ Հ'էրալտ կ'իմանայ թէ այդ շէնքին գետինը պիտի յատկացուի շինելու նոր շէնք մը ուր պիտի հաստատուին Ֆիլօբթոխոս ընկերութեան աշխատանոցները և նոյն խընամողական ճաշարանը։ Մ. Էվլէնիտիս այս շէնքին կառուցման ծախքին մէկ մասն ալ պիտի նուիրէ եղեր։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ վարչութիւնը երկու խոշոր շոգենաւ յանձնարարեց Ֆրանսայի Քրէզօ նաւարանին։

ՇԻՐՔԷԹԻ վարչութիւնը Պէշիկթաշի առջեւ երկրորդ նաւամատոյց մըն ալ պիտի շինէ, քանի որ երթեւեկները շատ ըլլալով հոն, շոգենաւերը իրարու կը սպասեն և ասկից կրնայ ընդհարում պատահիլ։

— Շիրքէթի վարչութիւնը Պէշիկթաշի և Հայտար-Փաշայի միջեւ շոգենաւ բանեցնելու համար Մախսուսէի հետ կնքելիք պայմանագրին պատճէնը [illegible]

զինուի տեղին վրայ ուրիշ սրահներ ալ գտնուեցան։ Գիւմիւշխանէին առջեւի գետնամասը մաքրուելով, երեւան ելաւ նոյն շէնքը տանող սանդուղը։ Այթմալի ապարանքին մէջ սրահներ երեւան հանուեցան որոնց տախտակամածը հիանալի արուեստով պատրաստուած մոզայիքէ է։ Հոն գտնուեցաւ նաեւ պատուանդանը հսկայ արձանի մը որմէ հատուածոր մը միայն կը մնայ։ Պէրկամայի դաշտին մէջ հողաբլուրներ կան, որոնք գերեզմաններ են։ Այս դամբարաններէն մէկուն դուռը գտնուեցաւ որ 55 մեթր երկայնութիւն ունի և 3 մեթր լայնութիւն։

ՆՈՐՄԱՆ ՖՐԷՆԿԵԱՆ, որ իբրեւ նկարիչ ծանօթ դէմք մըն է, կ'ստանձնէ բաց ի գծանկարէ նկարչութեան վերաբերեալ ամէն յանձնարարութիւն. ինչպէս տեսարաններ, նամականիշ վիւոֆիներ, որոնք անպիսի ճաշակով և բնականութեամբ նկարուած են, որ ամէնէն դժուարահաճ յաճախորդներն իսկ գոհացուցած են կամ կը գոհացնեն։ պատի վրայի զարդարանքներ, ինչպէս նաեւ անոնց վրայ շինուելիք պատուհաներ կամ թուղթիններ, մետաքսի և թաւիշի վրայ ամէն տեսակ նկարչութիւն, ինչպէս նաեւ խանութներու ցուցափեղկեր խիստ ճաշակաւոր ու ամենավերջին դրութեամբ, և ի մասնաւորի խիստ դիւրամատչելի գիներով։ Ի դիւրութիւն իր յարգելի յաճախորդաց, ընտրած է Պոլսոյ կողմը, Եէնի Ճամի հրապարակ, Ֆէճան Գրիգոր աղա Նաւըլեան թիւ 4 խանութը, Գարաքէօյ Մոտա ճառտէսի, հանի Անաստաս Նէոնախաւորի խանութը, և Սկիւտար Տաղ Համամ Ուէնտիգէր Մաքրոս փողոց իր տունը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄՐՐԻԿ. — Տրապիզոնէն կը գրեն թէ Մարտինի մէջ վերջերս ծագած փոթորիկը մը առնէն երկու ժամ հեռուն գիւղի մը մէջ հինգ տարու աղջիկ մը հովին սաստկութենէն իյնալով երեք քառորդ ժամ հեռուն գտնուած գիւղի մը նետուեր է և բաւական առնէն զգալապէս միայն հազը սթափիր է. նոյնը պատահեր է նաեւ ուրիշ աղջկան մը։ Մարտինին սրունքներուն կողմը շատ մը ծառեր արմատախիլ եղեր են։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Սկիւտար, Բըղըրճը բնակող Աւրը էֆ.ի խոհարարուհին ահամբէթ Բաախէֆ և սպասաւորը Իսմայիլ Նախընթաց օր տունէն գողցան 25 ոսկի, 100 ղրշ. մանրուք, շղթակ մանի մը, օղ մը, ոսկի ժամացոյց մը, ուրիշ գոհարեղէններ, արժէքաւոր մուշտակ մը, մետաքսէ բաղնիքի հանդերձանքներ եւայլն։ Խոհարարուհին ձերբակալուեցաւ իսկ իր մեղսակիցը կը փնտռուի։

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄԷՋ ՏՈՒԱՄ. — Քասըմփաշայի մօտ Մանսալը գիւղին մէջ անցեալները հարսնիք մը կար։ Աւանդութեան սովորութեան համաձայն, երբ հարսնեւորները հրացէն կը պարպէին ի նշան ուրախութեան, յանկարծ վիրաւոր գնդակ մը գնաց զարկաւ Ապտուլլա անուն տասնամեայ տղեկի մը որ շանթահար եղաւ։ Այս ակամայ մարդասպանութեան հեղինակը ձերբակալուեցաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 30 Հոկտեմբեր. — Բեթեռսպուրկէն կը հեռագրեն թէ Չարը երէկ Նախարարաց նոր խորհուրդ մը գումարեց Բէթէրհոֆի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ. — «Տէյլի Թէլէկրաֆ» կը ծանուցանէ թէ Չարը վաւերացուցած է կոմս Վիթթէի ներկայացուցած նոր դաշնիքին ծրագիրը։

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

17/30 Հոկտեմբեր 1095

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ Օ. Ո.		97.12½
Երէկուան էն բարձր գինը	»	97.13½
» էն վար գինը	»	97.09½

ՌՈՒՄԷԼԻՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ ֆր.	131.—
Երէկուան էն բարձր գինը	» 131.—
» էն վար գինը	» 130.75
Շիրքէթը Խայրիէ	35.—
Օսմանեան Պանքա	607.—
Տէբքոյի Լօզի ընկ.	245.—
Քաշար կ. Պոլսոյ	514.—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա.	312.—
» » Բ.	270.—
Պանքը Նաս. Կրէտ.	429.—
Թրամվէյի բաժնեթուղթ	7.35
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո. 16.—	
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ. Լ. Օ.	3.85
[illegible] Ֆր.	—
Թոմպագօ	68.—
Ռէժիի պարտամուրհակ ֆրանք	393.—
[illegible] 4% 1901	90.60
[illegible] 4%	91.50

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ՕՐԱԹԵՐԹԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆԸ — 23 —

ԳՐԵՑ ՕԹԹՕԼԷՆԿՈՒԻ · ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՍԻՄՕՆ ՉԼՕՄԼԷՔՃԵԱՆ

Ձնաշխարհիկ Ադամանդներու Խորհրդաւոր Գողութիւնը

Է.

ՄՐ. ՐԱՆՏՕԼՖ ԻՐ ԽՂՃԻՆ ԴԷՄ ԿԸ ՊԱՅՔԱՐԻ

—Լաւագոյն պատճառ մը կայ որ դուք այս գործով հետաքրքրուիք, ըսաւ Րանտոլֆ։ Ո՛վ որ քիչ մը ողջմտութիւն ունի և գիտէ ձեր գրաւը, այս ամէնուն մէջ ձեր մասը կը տեսնէ։

—Ի՞նչ բանի մէջ։ Գողութեա՞ն թէ սպանութեան մէջ։

—Իրաւ որ չեմ գիտեր։ Մեր առաջին հանդիպումէն ի վեր լաւագոյն յարաբերութիւններ ունեցած ենք։ Ես միշտ պաշտպանած եմ ձեզ և վստահութիւն ունեցած եմ ձեր վրայ, հակառակ ձեր թշնամիներուն բամբիր։ Եւ հիմա....։

—Է՛, ի՞նչ եղեր է։

—Հիմա, ի՛նչ խորհելիքս չեմ գիտեր։ Դրաւ գրիք որ գողութիւն մը պիտի գործէք։ Քանի մը ժամ առջը առտուքև գողութիւն մը տեղի ունեցաւ և քիչ մը ետքն ալ կին մը սպաննուեցաւ նոյն այն տան մէջ ուր կը բնակին Րէմսըններ։ Յայտնի է նաև լրագրին ուրիշ մէկ հրատարակութենէն որ դուք ժամու մը չափ այդ տան մէջ մնացած էք, գիշերուան ժամը $11^1/_2$էն առջը, և ձեր հոն գտնուած միջոցին կնոջ մը ձայնը լսուած է գիւղէն գտնուած յարկաբաժինէն։ Եւ անհաւասիկ ադամանդները կը գտնուին, տուփին վրայ ձեր անունը դրոշմուած։

—Ըսել կ'ուզէք՝ կնոջ անունը։ Ձեր լրագիրը այդ եզրակացութեա՞ն յանգած է։

—Այո՛, ճիշտ է, մոլքս չէր անցներ։ Կնոջ անունն ալ Միչըլ էր։ Բայց չէ՞ք տեսներ թէ ո՛րքան յուզուած և խռոված եմ։ Հոս եկայ որպէս զի անկեղծօրէն ըսէք ինծի թէ դուք այս գործին մէջ մաս չունիք։

—Ատիկա անկարելի է։

—Ինչ, կը մերժէ՞ք։ Չէ՞ք ուզեր յայտարարել որ անմեղ էք։ Ըսել է կը խոստովանիք յանցաւոր ըլլալնիդ։

—Ո՛չ։ Կ'ուրանամ և բան մը չեմ խոստովանիր։ Կը յիշէ՞ք մեր գրաւը։ Այն ատեն ըսի ձեզ որ գողութեան մը խօսքը պիտի լսէք, այս մասին հարցումներ պիտի ընէք ինծի և ես պատասխան պիտի չտամ։ Պարզապէս խոստումս կը կատարեմ։

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Մր. Րանտոլֆ խիստ յուզուած կ'երեւար։ Ձեռքերը գրպանին մէջ խոթեց ուժգնօրէն և դէպի պատուհանը երթալով, դուրս նայելու պէս ըրաւ։ Մր. Միչըլ պահ մը անոր նայեցաւ, չարաճճի ժպիտ մը ունենալով շրթունքին վրայ։

—Րանտոլֆ, ըսաւ յանկարծ, խղճերնիդ կը չարչարէ՞ ձեզ։

—Այո՛, չա՛տ, պատասխանեց ընկերը խիստ չեչտով մը և Միչըլին դառնալով։

—Լա՛ւ ուրեմն, սարիկանութեան գացէք և ամէն բան ըսէք անոր։

—Կարծեմ թէ պարտականութիւնս է այդպէս ընել։ Բայց կը վարանիմ բարեկամի մը դէմ խօսելու։

—Օ՛հ, տակաւին բարեկամ կը նկատէք զիս։ Լա՛ւ ուրեմն, սիրելի բարեկամս, հաւատացէք որ կը գնահատեմ ձեր զգացումն իր բուն արժէքով և խորհուրդ մը պիտի տամ ձեզ որ ձեր խիղճը պիտի գոհացնէ առանց ամենադոյզն չարիք մը ընելու ինծի։

—Երանի՜ թէ կարենայիք այդպիսի խորհուրդ մը տալ ինծի։

—Շատ դիւրին է։ Գացէք Մր. Պլրնսին և ձեր բոլոր գիտցածը խոստովանեցէք անոր։ Եթէ կը յիշէք, անոր վրայ կը խօսէինք, մեր գրաւը բռնած ատեննիս։ Դուք անոր ճարտարութիւնը կը գովաբանէիք։ Ասիկա ձեզի ալ հաճոյք պիտի պատճառէ, պայմանաւ որ ուրիշ մարդու չխօսիք։ Հասկցա՞ք։

—Այո՛։ Պէտք է որ մէկու մը ըսեմ։ Անկարելի է ինձ ծածկել ինչ որ կրնայ ոճրագործին ձերբակալումը դիւրացնել։

Մր. Րանտոլֆ, տունէն դուրս ելնելով, գնաց փնտռեց Մր. Պէրնսը։ Այս միջոցին գործակալը տեսակցութիւն մը ունեցած էր Ուիլըրնին հետ։

—Կ'ըսէք թէ Մր. Միչըլ երէկ կէսօրէն վերջ դարձաւ խոյս տուաւ ձեր հետապնդումէն, հարցուց Մր. Պէրնս։

—Այո՛, պատասխանեց Ուիլըրն։ Օդային երկաթուղիի միջոցաւ ա՛յնքան երթեւեկութիւններ ըրաւ որ վերջապէս կրցաւ ձեռքէս փախչիլ կառախումբի մը մէջէն։ Անկարելի էր գիտնալ թէ կառախումբ պիտի՞ նստէր թէ ոչ։ Բազմութեան մէջ խառնուեցաւ և կարծես թէ մեկնելու կը փափաքէր։ Ցետոյ վերջին պահուն կառախումբ նստեցաւ։ Ես ալ ետեւէն։ Վերջին վայրկենին, երբ պաշտօնեան իմ կողմիս դուռները ազմկալի կերպով գոցեց, Մր. Միչըլ դուրս ցատկեց կառախումբէն որ խկայն մեկնեցաւ և ես մէջը մնացի։

—42րդ փողոցն էր ըսիք, չէ՞։

—Այո՛, վար իջնող կառախումբը նստեցաւ։

—Ձեզ տեսա՞ւ։

—Այո՛, կարծեմ։ Բայց ո՛չ ոք պիտի կրնար գուշակել։ Կատարելապէս անտեղեակ կը ձեւացնէր ինքզինքը և յայտնի չէր ըներ որ հետապնդուիլը գիտէր։

—Ձեր ընթացքը պարսաւելի չէ ամենեւին։ Դարձէք իր տունը և կրցածնիդ ըրէք։ Մնացածը ինծի թողուցէք։ Երեւան պիտի հանեմ թէ ո՛ւր կ'երթայ իր խորհրդաւոր երթեւեկներուն միջոցին։

Առանձին մնալով, Մր. Պէրնս ըսաւ ինքնիրեն,

—Այս խեղճ Ուիլըրնը կարող չէ Մր. Միչըլին հետ մրցիլ։ Ասիկա բացայայտ է։ Ինծի կու գայ որ այս խուսափումներուն նպատակն է հասկցնել ինծի թէ կարելի չէ որ մօտէն հսկողութիւն կատարուի իր վրայ։ Եթէ այսպէս է, կը տեսնուինք։ Հիմա խորհինք Նիւ-Հավընի մէջ գտնուած ադամանդներուն վրայ։ Ճիշտ համաձայն են նկարագրութեան։ Անոնց երեւան հանուիլը աւելի կը կնճռոտէ գործը։ Գրեթէ աս եզրակացութեան յանգած էի թէ մառանին մէջ տեսած ադամանդներս էին գողցուածները և որովհետեւ անոնք առուգիւ Մր. Միչըլի կը վերաբերէին, ինչպէս կ'ապացուցանեն ստացագրերը, հետեւցուցած էի որ ինք գողցած էր զանոնք գրաւը շահելու համար։ Այս կերպով, ո՛ և է վտանգի մը չէր ենթարկուեր, քանի որ նոյն իսկ եթէ կարելի ըլլար ապացուցանել որ գողութիւն մը գործած էր, պիտի չդատապարտուէր։ Միայն իր գրաւը պիտի կորսնցնէր։

(Շարունակելի)

ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆՆԵՐ ՁՈՒՏ ԲՈՒՐԴԷ ՃՄԵՌՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Կալաթա Խավեար խան թիւ 83 Երկրորդ յարկ

Ֆրանսայէն և Անգլիայէն բերած եմ էրիկ մարդոց հագուստցու ընտիր կերպասներ ձմեռուան համար զուտ բուրդէ, բալթօցուներ, քօսթիւմցուներ, սմօքինկներ, և բանթալօններ և եէլէկցուներ ընտիր տեսակէ, որոնց ամենքն ալ վերջին նորաձեւութեան համեմատ պատրաստուած են թէ՛ գոյնով և թէ գործուածքով։

Արգոյ հասարակութեան կը յանձնարարուի անգամ մը դիմել յիշեալ վաճառատունը, ուր ճաշակի ազնուութիւնը և գիներն չափաւորութիւնը իրարու հետ կը մրցին։

50—4 Գ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՕՆՆԻԿ ՀԱՃԻՍԱՐԻՄ ՇԱՔԱՐԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Բերա, Բալըգբազար, Պէօյիւքբէրէկ Ճատտէսի Թիւ 38 եւ Աղաճամի, թիւ 124

Այս վաճառատանց մէջ կը ծախուին Եւրոպական և Օսմանեան ամէն տեսակ ընտիր շաքարեղէններ, բաստաներ, լօքումներ, լիքէօրներ, իքսիրներ, հարսնիքի, նշանտուքի և կնունքի յատուկ զարդարուն շաքարեղէններ, ամէն տեսակ անուշեղէններ, եւն. եւն.։

Կ'ստանձնէ հարսնիքներու սպասարկութիւնը, գոհացուցիչ և դիւրամատչելի պայմաններով։ Կը գտնուի նաեւ ԸՆՏԻՐ Թրիւֆմա, սէր եւն. եւն.։

Այս վաճառատունը բնաւ առնչութիւն չունի ուրիշ ո՛ և է նմանօրինակ հաստատութեան հետ։ 50—38

ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ ՊԷՏՔ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ ՄԸ

Գիտութիւնը այսօր ի՛նչ ճշմարիտ հրաշալիքներու տկանատես եղած է ձկան իւղ գործածող անձերու հանդէպ, ուստի կ'ուզէ՞ք օգտուիլ գիտութեան այս առաւելութիւններէն, խմեցէք միմիայն Մօրիի անարատ ձկան իւղ. ասկէ յայտնի է որ այս հրաշալի իւղը հրապարակիս վրայ մեծ մասամբ երկրորդ տեսակէն գտնուելով, զրկուած է իր մէջ պարունակած ազդեցիկ յատկութիւններէն, և անոնք փոխանակ գոհացուցիչ արդիւնքներ տալու ձեզ, ընդհակառակը առողջութիւն խանգարելու միայն կը ծառայեն։

Ուստի եթէ կ'ուզէք խմել զուտ և անխարդախ ձկան իւղ, հաճեցէք

ԴԻՄԵԼ ԽԱՉԻԿ ՓԷՍՃԵԱՆԻ ԴԵՂԱՐԱՆԸ

Մահմուտ Փաշա Պաշի, Գալօղաչեանի ի դէմ, թիւ 261

ուր պիտի գտնէք հոն ձեր ճաշակին և ձեր ստամոքսին խիստ ախորժելի և դիւրամարս առանց հոտի Նորվեկիոյ հանրածանօթ տան (Պէքէր-Մօլլէր) ֆաբրիքայի ձկան իւղին առաջին տեսակը, որ այս տարի եւս մասնաւոր յանձնարարութեան մը հոմանիշ բերել տրուած ըլլալով կը ծախուի թէ՛ մասնաւոր շիշերու մէջ և թէ քաշով։

Այս ձկան իւղը ամէնէն դժուարամարս և ամէնէն փափկակազմ ստամոքսի համար իսկ խիստ ախորժելի ըլլալով թէ՛ մեծերու և թէ՛ տկարակազմ պզտիկ տղայոց միակ դեղն է, որ կրնայ խիստ դիւրութեամբ խմուիլ և կը բուժէ կուրծքի, թոքի, քաշօրքիլ, սրտանայի, քիչաքիւնութիւն, ուժաթափութիւն, նիհարութիւն և ասոնց նման խիլ մը հիւանդութիւններ։

Ուստի ամէն անոնք, որոնք կը փափաքին խմել թէ՛ աժան և թէ՛ անարատ ձկան իւղ, թող հաճին դիմել դեղարանս, գնելով պզտիկ քանակութիւն մը որով կրնան ստուգել հրատարակութեանս ճշդութիւնը։

Հաւ անգամ մը եւս կը կրկնենք թէ՛ Դեղարանս որ Պատ. Հասարակութեան շնորհիւ չերմ ընդունելութեան արժանացաւ իր ազգամիտ գործունէութեամբը, դեղերուն թարմութեամբը, դեղագիրներու ճշգապէս պատրաստութեամբը, գիներու չափաւորութեամբը և արուեստին խղճամիտ գործադրութեամբը միշտ գոհ ձգելով իր ազնիւ յաճախորդները եւ ասոնց ամէնուն կը միանայ դեղարանիս գլխաւոր սկզբունքն ալ որ է ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ, կը յուսանք որ Արգոյ յաճախորդները ինչպէս ցարդ, յետ այսու եւս միշտ պիտի շարունակեն իրենց վստահութիւնը Դեղարանիս նկատմամբ, և փոխանակ հեռաւոր տեղեր դիմելու՝ պիտի այցելեն ուղղակի Դեղարանս, ուր ամէն տեսակ դիւրութիւններ պիտի ընծայուին իրենց կատարելապէս գոհ թողելու համար։

ԴԵՂԱՐԱՆՍ ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ՍՊԱՍ 50—7

Ա. ՊԱՊԻԿԵԱՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Թարմ և ախորժահամ թէյերու Սէյլանէ, Ճավայէ, Հնդկաստանէ և Չինաստանէ ուղղակի ներածուած։

Անմրցելի գիներով վաճառուիմ մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

Ղալաթիա, Տէյիրմէն խան թիւ 3

Ցիշեալ մթերանոցը դիմել Մ. Աթանասի Գորթալի համբաւաւոր գինիներու և օղիներու ըմպելիներու համար։ 20—4

PHOENIX ASSURANCE L. Co. „ՖԻՆԻՔՍ"

ՀԻՄՆԱՐԿԵԱԼ Ի ԼՕՆՏՕՆ 1782ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ
Անգլ ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ ամէն հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժական ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է, ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ և ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄՆ ՎՆԱՍՈՒՑ։ Ցարդ վճարած է տուժելոց քան 27,000,000 անգլ. ոսկի։

Ընդհ. գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց։ Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքթալիա խան, Պաճէ Օրօմանի բով Ղալաթիա

Փոխ Գործակալք ի Պոլիս

ԹՈՒՐՔ. ԱԲԻԿԵԱՆ — Էմին պէյ խան
ՃԻՎԱՆ ԹԷՔԷՃԵԱՆ — Ֆէօզլիան խան

Զմիւռնիոյ բնակչաց Ա. ԷՆՖԻՃԵԱՆ 50—30

ՏՔԴ. Ց. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Մասնագէտ բժիշկ. մորթի, գաղտնի ախտի, արանց և կանանց ծննդաբերական գործարաններու եւն. հիւանդութեանց։

Ցիշեալ բժիշկը որ 15 տարի շարունակ պաշտօնավարած է Գալաթէ Սարայի ներքին հիւանդանոցներուն մէջ, ուր վեներական հիւանդութիւնները անչափ տարածուած էին, և որ հինգ տարի չափ ալ Պոլսոյ այդ կարգի հիւանդութեանց յատուկ նշանաւոր հիւանդանոցներուն մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարած և գործնական փորձեր ըրած է, և այս կերպով նոյն հիւանդութիւններու բուժման ամենավերջին միթոտներուն մէջ ձեռնհասութիւն ձեռք բերած, այժմ հաստատուած է Բերա, Պէօյիւք Բարմաք գարու, թիւ 10 և կէսօրէն մինչեւ ժամը 11 կը գտնուի Պանեէ Դարու Միսքեան դեղարանը, ուր կը դարմանէ վերոյիշեալ հիւանդութիւնները, որչափ ալ հինցած ըլլան։

Ուրբաթ օրերը ձրի՝ աղքատներ։ 50—1

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք ԱՑՑԵԼԵՑԷՔ, ՓԻՏԻ ՕԳՏՈՒԻՔ

Երիտասարդներու ճշմարիտ խորհրդատուն

ՏՈՔԹ. ԳԱՐՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱՖՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄԻԶԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ամէն օր, բաց ի Կիրակի օրերէն կը գտնուի Պէրպէրեան դեղարանը, Կէտիկ Փաշա Պոտի ժամը 3էն մինչեւ 6, եւ Պանեէ-Գարու Մէրմէրեան - Պիանֆի դեղարանը ժամը 7էն 11։

Ուրբաթ օրերը ձրի
երկու դեղարաններուն մէջ ալ

Տոքթ. Գարօ Յակոբեան, իր բազմամեայ փորձառութեամբ և եւրոպական ամէնէն նշանաւոր բժիշկներուն սորված միթոտներով, արագապէս և առանց ո և է հետք թողելու կը դարմանէ ամէն տեսակ աֆրոդիտեան ախտերը, ինչպէս ջերմամեղուութիւն (պէլ սօղուգ սըլուգ), կուր միլիգեո, շանկըր մու և սիֆիլիս (ֆրէնկի), անզօրութիւն, երազախառնութիւն, առնական անկարողութիւն, և մանաւանդ երիտասարդներու և ծերերու յատուկ դժուարամիզութիւն (ուղրէ սիքման իւուեդրալ եւ Իփէրդռօֆի տը բրօստադ)։

Եւրոպայէ բերել տուած նորանոր գործիքներով, վերոյիշեալ հիւանդութեանց յատուկ ամէն տեսակ վիրահատական գործողութիւն կը կատարէ արագ և առանց ցաւ պատճառելու։

Մանրադիտակէն (միքրոսքոփ) զննութիւնք ախտօրոշման աէսնրոս մասին և անոնցմէ զերծ մնալու միջոցներու ...։

Աւելորդ չէ ըսել թէ առաջին այցելութիւնը միշտ ձրի է։ 30—1

ԼԱՆԳԱՇԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Սդերլին

Դրամագլ. աւելի քան 13,000,000
Տարեկան զանձում տոկոսէ և ապահովագինէ 4,162,578
Անգլ. ապահովագրական ընկերութիւն հրդեհի դէմ եւ կեանքի վրայ
Որ այժմ ձուլուած է ՌՕՑԸԼ ապահովագրական Ընկերութեան հետ

Հրդեհի դէմ ապահովագրութիւն ամէն տեսակ անշարժ կալուածներու վրայ, — քարաշէն և փայտաշէն կալուածներ, առեւտրական թուղթեր, ապրանքներ, եւն. եւն.։

Լանգաշիր միշտ նշանաւոր եղած է ամէն կասկածէ զերծ և արդար կերպով կարգադրելուն համար։

Իր դրամագլխին՝ 13,062,125 անգլ. ոսկիի բարձր թիւը բացարձակ ապահովութիւն մը կ'երաշխաւորէ ապահովագրեալներուն։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆՔ
ԼԻՎԸՐՓՈՒԼ, թիւ 1՝ ՆՈՐԹ ՃՕՆ ՍԹՐԻԹ
ԼՕՆՏՕՆ, 28՝ ԼՕՄՊԱՐՏ ՍԹՐԻԹ

ԸՆԴՀ. ԳՈՐԾԱԿԱԼ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
ՊՕՆՏ ՄԵԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.
Նօ. 4 և 5 Քէչէճի Բ Բէնէլ խան
Դեր-Գործակալ Էքիրեքի
ՄԱԳՍՈՒԴ Ց. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

Ուրիշ դեր գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ 50—34

ԷԳՕՆՕՄԻԱ ՊԱԽԹ (EPARGNE-CHANCE)
Ն. ԲԱՐԱՔՕՂԼՈՒ ՎԷ ՇԻՒՐԷՔԱՍԸ
ՊԱՆԳԱՍԸ

ՍԹԱՆՊՕԼՏԱ ՍԻՐՔԷՃԻՏԷ ՔԷՕՓՐԻՒԼԻ ԽԱՆԸՆՏԱ

ՆՈՒՄԵՐՕ 26

ՍԱԹԸԼԸՐ [illegible] Թէքսիթլերի հէր [illegible] թեքսիթլեր
ՍԻՕՆԵՕ ԻՏԻԼԻՐ, [illegible]
ՍՎԱՆՏ ՎԵՐԻԼԻՐ [illegible]
ԹԱՀՍԻՒԼ ԻՏԻԼԻՐ [illegible]
ՍԱԹԸԼԸՐ [illegible]
ՍԻԳՈՐԹԱ ՕԼՈՒՆԸՐ [illegible]

ԻԽԹԱՐ. — [illegible] 31—50

ՏՕՔԹ. ԽԱՉԻԿ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Պանեէ Գարու, Հաւարավանտ Հանի Պէէիր էֆ ի դէմը իր մասնաւոր դարմանատունը թիւ 19 ամէն օր ժամը 5—11

Նոյնպէս՝ Կէտիկ Փաշա, Միւսէլլիմ փողոց, Լուսինեան դեղարանը ամէն առտու մինչեւ ժամը 5.

Ամէն անոնք որոնք կը տառապին ծննդական գործարաններու հիւանդութեամբ կրնան դիմել վերոյիշեալ կարող եւ փորձառու բժշկին, որ երկար տարիներ գաւառներու մէջ իր արուեստը ի գործ դրած և հիմա եկած հաստատուած է վերոյիշեալ տեղերը։ Ցարգելի բժիշկը իր ծանօթ մասնագիտութեամբ կը խոստանայ քիչ ժամանակի մէջ կատարելապէս բժշկել իրեն դիմող հիւանդները։ Հինգշաբթի օրերը ձրի։ 20—15

ՏՕՔԹ. ՔՈՒՉՈՒՐԻ

Մասնագէտ ծննդական գործարաններու, մորթային, վեներային, միզանցքային և կնոջական հիւանդութիւններու։ Երկար ատեն պաշտօնավարած է Բարիզի հիւանդանոց՝ երուն մէջ անուանի բժիշկներու քով։ Իր դարմանատունը կը գտնուի Ղալաթիա, Եւրոպական Բաթմերի անկիւնը, Վոյվոտա ճամբան թիւ 2, ուր ամէն օր ժամը 3էն 10 բաց է։ 23—25

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER Manufacturing Cie.

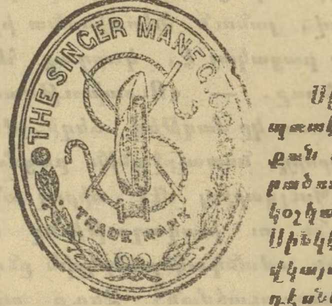

Սինկէրի կարի մեքենաները՝ զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակները ու կօշկակարները Սինկէրի մեքենայ ըստած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատուոյ վկայական եւ շքադրամ ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներէն։

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

Ընկերութեան ընդհանուր կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ-Փողոց թիւ 34 կէրկին՝ Սարգիս պէյ Տիւզեանի տունը։

Կնքիչներն [illegible] ընել ... է

ԲԵՐԱ	(Շիշլի Ճամբայ, Պօն-Մարշէի դիմաց թիւ 343 և 343 կրկին
	(Շիշլի Ճամբայ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց,
ՂԱԼԱԹԻԱ	(Սինկէր խան Թիւնէլին եառ։
	(Թրամուէյի կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ	(Սուլթան Համամ թիւ 2։
	(Սուլթան Պայազիտ Թրամուէյի կայարանին դէմ թիւ 36։
ՍԿԻՒՏԱՐ	(Զաքրը Պօլու թիւ 140։

28—50

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ
ՀԱԶԴԸՑԻ ԵՒ ԷՖՐԷՄԻ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Եւրոպայէն ներածուած խայծղանի ջուրերուն ամէնէն նախամեծարը, այս խայծղանը, որ Ցեւնատանի Արուեստից Ցուցահանդէսէն արժանիքի արծաթ շքանշանի արժանացած է։ Անուշահամ է և բնաւ ստամոքսը չխանգարեր։ Օսմանեան երեւելի բժիշկներու գնահատման արժանացած է, և մանաւանդ յանձնարարուած է հանգուցեալ Տօքթ. Խրաստանեան էֆէնտիէ։ Այս խայծղանը եթէ ... գդալով մը խմուելիք ջուրին խառնուելով խմուի, ամէն կարգի տարափոխ, հիւանդութեանց դէմ կը պաշտպանէ մարդը։

Արագապէս կը բուժէ հազը, հարբուխը, կուրծքի իշխանքները, պաղնիթը, դժուարաշնչութիւնը, թոքախտի սկզբնաւորութիւնը, մորթի հիւանդութիւնները և ծննդական գործարաններու անհանգստութիւնը։

Կը ծախուի Մայրաքաղաքիս ամէն մեծ դեղարաններու և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ Կ. Պոլսոյ համար գինն է 5 դահեկան։ 50—50

ՃԵՐՄԱԿ ԵՒ ԱՌՈՂՋ ԱԿՌԱՆԵՐ

Եթէ կ'ուզէք ազատ մնալ շատ մը հիւանդութիւններէ որոնք բերնի միջոցաւ կը փոխանցուին, եթէ կ'ուզէք ունենալ ճերմակ և առողջ ակռաներ, եթէ կ'ուզէք ապահովել ձեր բերնին, լինտերուն ու ակռաներուն առողջութիւնը, եթէ կ'ուզէք որ ձեր ակռաները չփտին ու փտած ակռաներն ալ բժշկուին, գործածեցէ՛ք

ՍՈՒԼԱԳԻ ՊԷՆԷՏԻՔԹԻՆ
ՕՇԱՐԱԿԸ, ՓՈՇԻՆ ԿԱՄ ԽՄՈՐԸ

որ Բաագէօրեան գրութեամբ պատրաստուած անուշահոտ և հականեխական է,

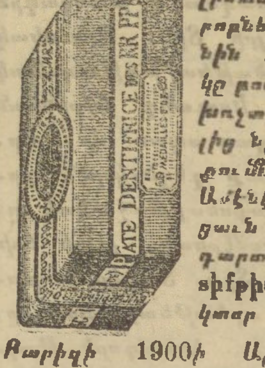

լինտերուն մէջի միքրոբները կը ջնջէ, բերնին գարշահոտութիւնը կը բուժէ, կոկորդին ու խռչափողին թարախաւոր ... նիւթերն ու բորբոքումները կ'անհետացնէ։ Ամէնէն սատարիկ ակռայի ցաւն իսկոյն կը հանդարտի Սուլագ Պէնէտիքթինի մէջ թրջուած կտոր մը բամպակով։

Բարիզի 1900ի Արուեստահանդէսին մէջ, ուր աշխարհի բոլոր ակռայի դեղերը ներկայացուած էին, Սուլագի Պէնէտիքթեան հարցն այս ակռայի դեղերը անմնան հռչակուեցան, և այս կարեւոր Վարչութեան Տնօրէնը արուեստահանդէսին Ժիւրիի անդամ անուանուելով, գերազանցապէս նուիրագործուեցաւ համբաւն այս արտադրութեան։ 26—23

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՆՈՐ ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃԵԱՆ
ՍԱՀԱՖԼԸՐ, ՄԵԾ ՆՈՐ ԽԱՆ

Կըլըճեան գրատունը պատիւ ունի ծանուցանել դպրոցական մարմիններու — հոգաբարձու, տնօրէն, տեսուչ, ուսուցիչ — թէ ի վիճակի է յառաջիկայ դպրոցական տարեշրջանին իննսուն ... հայթայթել Մէարիֆէն արտօնուած Օսմ. եւ Հայերէն ամէն տեսակ գիրքեր։ Գրատանս նպատակն եղած է յաճախորդին շահուն մէջ փնտռել իր շահը։ Իր գոհ հաճոյքութեան ապացոյցն է յաճախորդներուն մեծ թիւը որ կը տուաբանայ հետզհետէ։ Փորձ մը միայն կը բաւէ հասկնալու գրատանս գործառնութեան եղանակը։ Փափաքողներուն ձրի կը ղրկենք յառաջիկայ 1905-906 տարեշրջանի համար իւրաքանչիւր դպրոցի վրայ պատրաստուած դասագրքերու ցանկը։ 30—25

ՌՕՏՕԼ
ԼԱՐԴԱԽԻՒՍ ԼՈՒՍՏՈՂԱԿԱՆ
RHODOL

ՄԻՏԷՎԻ, ՀԱԶԻՄ ՎԷ ՄԻԻԼԷՑԷՆ ՏԷՎԱԻ ԽՈՒՍՈՒՍԻ ՏԻՐ

Րօտօլ [illegible]

10—7

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԵՐԼԵԱՆ